Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 56 JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 22, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 22-го БЕРЕЗНЯ 1996 р. Ч. 56. РІК CIII

В. КРИСТОФЕР СКРИТИКУВАВ ПАРЛЯМЕНТ РОСІЇ

Київ (Р. Р.). — У вівторок, 19-го березня, в Києві на одноденних відвідинах перебував державний секретар ЗСА Воррен Кристофер.

Під час зустрічей з Президентом України Леонідом Кучмою, прем'єр-міністром Євгеном Марчуком, міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком обговорено важливі питання відносин України і ЗСА у сфері економіки та співпраці в рамках програми „Партнерство для миру".

В ході зустрічі з головою Верховної Ради України Олександром Морозом В. Кристофер зосередив увагу на європейській безпеці, взаємозв'язках між парламентом України і Конгресом ЗСА, проблемах Чорнобильської АЕС, конституційному процесові в Україні тощо.

Під час переговорів з Президентом України у Маріїнському Палаці В. Кристофер зазначив, що Україна є важливим партнером ЗСА і що вона повинна отримати компенсацію за зліквідовану ядерну зброю. Рішення російської Державної думи про скасування Біловезької угоди Кристофер назвав „безвідповідальним кроком". Державний секретар підтвердив незмінність становища президента Билла Клінтона і ЗСА щодо суверенітету і незалежности України.

За словами В. Кристофера, ЗСА „допомагали і допомагатимуть Україні у здійсненні нею економічних реформ, включаючи американський приватний капітал. Він також підкреслив, що ЗСА „дуже добре розуміють ролю українського парламенту у здійсненні економічних реформ". В. Кристофер повідомив, що візьме участь у зустрічі керівників держав СНД у Москві, що має відбутися в квітні.

Міністер Г. Удовенко вручив В. Кристоферові запрошення для віцепрезидента ЗСА Алберта Ґора взяти участь у заходах, присвячених 10-ій річниці катастрофи на Чорнобильській Атомній Електростанції.

Увечері державний секретар ЗСА виїхав з Києва до Праги для зустрічі з керівництвом Чехії та міністрами закордонних справ країн Центральної Європи. З Праги він поїде до Москви.

МОСКВА НЕ ХОЧЕ ПРИПИНИТИ КРОВОПРОЛИТТЯ В ЧЕЧНІ

Ґрозний, Чечня. — Пресовий секретар промосковського уряду Чечні Руслан Мартагов повідомив у розмові з журналістами, що російські війська „визволили від чеченських бойовиків село Сємашки".

Насправді операція „визволення" полягала у цілковитому знищенні Сємашок артилерійським і танковим вогнем. Понад 4,000 мешканців залишили село, перейшовши кордон у сусідню Інгушетію, ще декілька тисяч розсілися по інших чеченських селах. У Сємашках багато поранених.

Навіть призначений Москвою чеченський „парлямент" не може більше закривати очей на вандалізм російської окупаційної армії. В листі на ім'я президента Росії Бориса Єльцина депутати пишуть, що „в останні місяці практично зруйновані Сєрноводськ, Сємашки, Гудермес, Ґрозний та інші міста і села, де мешкало мирне населення".

Тим часом з Чечні повернулася група депутатів російської Державної думи. На пресовій конференції всі вони засудили криваві дії російських

(Закінчення на стор. 5)

Розпочато нову льотерію для кубинців

Гавана, Куба. — Згідно з інформацією пресового агентства Ройтерс тут у понеділок, 18-го березня, сотні кубинців, охочих іміґрувати до ЗСА, зібралися біля Бюра інтересів ЗСА в столиці Куби, щоб віддати свої аплікації на отримання дозволу іміґрувати до ЗСА.

Ця можливість для кубинців прийшла з хвилиною, як американські офіційні чинники оголосили, що відкривають другу з черги іміґраційну льотерію для кубинців. Аплікації приймають до 30-го квітня. Такий спосіб іміґрації кубинців до ЗСА запропоновано у вересні 1994 року для того, щоб припинити масові спроби кубинців втікати до ЗСА будь-яким способом, але здебільша непридатними до морської плавби човнами і дарабами, що дуже часто кінчалося загибеллю багатьох.

Льотерія дає можливість іміґрувати всім тим дорослим особам у віці від 18 до 55, які не могли б цього зробити, бо не мають рідних у ЗСА.

Департамент юстиції підтвердив, що вже понад 8,000 кубинців отримали дозвіл іміґрувати до ЗСА завдяки льотерійній програмі, яка дозволяє щасливцям брати з собою чоловіка або дружину та дітей нижче 21 року життя.

Конґрес росіян в Україні підтримав рішення Державної думи РФ

Київ (Р. Р.). — Тут 15-го березня всеукраїнський конгрес росіян створив центр для координації діяльности всіх російських організацій в Україні. Один з керівників і організаторів Громадського конгресу України Олександер Лузан сказав, що „лише об'єднавшись, росіяни в Україні будуть здатні захищати свої права". Отож вони вирішили створити таку організацію, „з якою б рахувалися". Перш за все росіяни в Україні мають намір домогтися подвійного громадянства і надання російській мові статусу державної.

У конгресі взяли участь біля 100 пред-ставників російських гро-мад і організацій з різних областей України та з Автономної Республіки Крим. Делегати запропонували назвати конгрес „Єдіная Русь", до нього увійдуть колективні члени: товариства російської культури в Україні, російські об'єднання, громади і організації. Керівних органів конгрес не матиме. Буде Велика і Мала координаційні ради, а формальним лідером буде старшина.

Конгрес росіян України закликав Державну думу Росії швидше прийняти закон про захист співвітчизників. Учасники конгресу також вимагають пришвидшити інтеграцію між Україною та Росією „аж до злиття в єдину слов'янську державу". Ухвалено заяву про підтримку рішення Державної думи Росії щодо скасування Біловезької угоди.

Підтримали рішення Державної думи Росії і делегати Харківської ради Комуністичної Партії, збори якої відбулися 16-го березня. На ній виступив гість з Росії, заступник голови Комітету у справах СНД Державної думи Анатолій Чухоєв. Він висловив переконання, що СССР буде відновлено, а головною передумовою цього має бути відновлення єдиної союзної Компартії. „Хоча на другий день після постанови Державної думи Росії над Кремлем не замайорів прапор СССР, ми не сумніваємося, що з виборами президента-комуніста після 16-го червня події розгорнуться в потрібному напрямку", — сказав Чухоєв.

Делегати Харківської ради привітали „Історичне рішення Державної думи Росії". Харківська рада об'єднує ліві сили в Україні, які пропагують ідею СССР.

Держава є боржником села

Київ (УНІАР). — Сьогодні держава заборгувала селу більше, ніж село державі, ствердженo 19-го березня на зустрічі Президента України Леоніда Кучми з представниками депутатських фракцій „Селянська Партія України" і групи „Аграрники за реформи".

Відсотки за ці борги інколи у 114 разів перевищують початкову суму заборгованости, сказав Л. Кучма.

Відзначено, що, незважаючи на це, село вимагає негайних капітальних вкладень, які, на думку аграріїв, з надвишкою можна покрити фондами від продажу продукції, у тому числі і на західні ринки.

Учасники зустрічі розглядали такі важливі питання, як виробництво і постачання селу мінеральних добрив, забезпечення весняно-польових робіт пальним, організація торгів сільсько-господарськими продуктами.

Галузь, за словами учасників зустрічі, перебуває „без керма і вітрил" і тому потрібно, щоб вирішення усіх організаційних, виробничих, комерційних справ агропромислового комплексу взяло на себе Міністерство Сільського Господарства.

З обговорюваних питань Л. Кучма дав відповідні доручення, які стосуються як оперативних питань, так і проведення загальної політики держави в агропромисловому комплексі.

Українські гімнастки готуються до олімпійських змагань

Київ (Р. Р.). — Тут 14-го березня Президент України Леонід Кучма видав розпорядження забезпечити підготову українських спортовців до XXVI Олімпійських Ігор. На доручення Президента Кабінет Міністрів забезпечить спортовців найнеобхіднішим.

А проте, спортовці й самі роблять усе необхідне, активно готуючись до змагань. У Києві 15–16-го березня відбувся традиційний міжнародний турнір з художньої гімнастики за Чашу Дерюгіної. Це четверті змагання в Києві, присвячені відомій тренерці та організаторці цього виду спорту Альбібі Дерюгіній. Вона є заслуженим тренером України і за 36 років праці виховала 13 чемпіонок світу. Серед них є Жанна Васюра, Ольга Щоголєва, Ольга Плохова, Вікторія Сєрих, Еліна Хозлу, Ірина Дерюгіна, Олександра Тимошенко і Оксана Скалдіна.

Після перемоги Олександри Тимошенко в Барсельоні на XXV Олімпіяді в Україні з'явилися нові багатообіцяючі гімнастки. На змаганнях у Києві дружину України очолила абсолютна чемпіонка світу Катерина Серебрянська. Вона виграла Чашу Дерюгіної. Друге місце дісталося Тані Поповій, яка була поза конкурсом і несподівано випередила Віку Стадник.

Отож українські гімнастки мають шанс показати себе в Атланті. Високі показники у змаганні за Чашу Дерюгіної були в білоруски Тані Огризко та в італійки Каті Петросанті.

В Україні

АМБАСАДОР ІНДІЇ ВІДВІДАВ СЕВАСТОПІЛЬ

СЕВАСТОПІЛЬ. — Амбасадор Індії в Україні Р. К. Ран зустрівся з керівниками Державної Адміністрації Севастополя з метою налагодити співробітництво між Україною та Індією в галузі риболовства. Голова Севастопольської Міської Державної Адміністрації Віктор Семенов ознайомив гостя з перспективними напрямками економіки міста. Це — туризм, використання портів, доків, причалів, ремонт суден, електроніка і виноробство.

НАФТУ ДОБУВАТИМУТЬ СПІЛЬНО

КИЇВ. — Як уже інформовано, віцепрем'єр-міністер України Анатолій Кінах та державний міністер, міністер праці і соціяльного захисту Румунії Дан Мірча Попеску підписали протокол міжурядової консультативної ради про торговельно-економічну співпрацю між обома державами. Сьогодні країни активно співпрацюють в металюргійній та хемічній промисловості, машинобудуванні, транспортовому сполученні тощо. Передбачається, що в майбутньому Україна і Румунія тісно співпрацюватимуть у питаннях видобутку і перероблення нафти в Чорноморському шельфі. Понад 800 млн. дол.. інвестицій Румунія вклала в Криворізький гірничозбагачувальний комбінат.

Є. МАРЧУК СКРИТИКУВАВ ПОСТАНОВУ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ У 1995 РОЦІ

КИЇВ. — Прем'єр-міністер України Євген Марчук гостро скритикував проєкт урядової постанови про виконання державного бюджету України у 1995 році. За його словами, проєкт, представлений міністром економіки Василем Гуреєвим, є „констатуючим, в якому названо лише наслідки, але не вказано глибинних причин". Оскільки в березні має бути розглянутий бюджет на 1996 рік, то потрібна ґрунтовна аналіза минулорічних помилок у „бюджетно-формуючих галузях". Є. Марчук зазначив, що деякі керівники міністерств можуть бути замінені, особливо ті, що відповідають за виробничі й економічні питання.

БОРОТЬБА МІЖ ОДЕСЬКИМИ ГІЛКАМИ ВЛАДИ ТРИВАЄ

ОДЕСА. — Конфлікт між керівниками Одеси і Одеської области набуває все більшого резонансу. Конфлікт між посадником Одеси Едуардом Гурвіцем та головою Одеської Обласної Ради Русланом Боделаном фактично є боротьбою двох владних структур. І розібратися в сіті їхніх конфліктів було доручено комісії Верховної Ради. За висновками комісії, це не особистий конфлікт і причина його в недосконалості законів, які регулюють відносини між щаблями влади на місцях. Подібні конфлікти виникають і в інших областях. У зв'язку з цим, парламентаристи наголошували, що назріла необхідність уточнити закони, які регулюють ці відносини.

РЕАКЦІЯ В КРИМУ

СЕВАСТОПІЛЬ. — Лідер комуністів Криму Леонід Грач вважає, що рішення Державної думи Росії про скасування Біловезької угоди є „правним" і що воно відкриє „шлях до підписання нового союзного договору". Крім того, Л. Грач вважає, що це є „природним розвитком подій" і що парламенти країн СНД тепер мають лише підтвердити результати союзного референдуму з 17-го березня 1991 року про збереження СССР. Державна дума відкрила шлях до ширшої інтеграції колишніх республік СССР, зазначив Грач. Голова Меджлісу кримсько-татарського народу Мустафа Джемільов вважає рішення російської Думи „абсурдним", однак зазначив, що воно підігріє пристрасті і підбурить людей, гратиме на дестабілізацію у державах".

БІЛЬШІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН БАЙДУЖІ ДО ПОЛІТИКИ

КИЇВ. — Три чверті населення України за своїми політичними поглядами не належить ні до лівих, ні до правих і в значній мірі є аполітичним. Такий висновок зробили за наслідками соціологічного дослідження в усіх областях України фахівці центру „Соціяльний моніторінг" Національного Інституту Стратегічних Досліджень та Українського Науково-Дослідного Інституту Проблем Молоді. Понад половина опитаних не змогли визначити власні політичні погляди і в політичних процесах і напрямках не орієнтуються. До прихильників лівих політичних течій віднесли себе 17 відсотків опитаних. Така ж сама кількість є прихильниками центристського становища. Трохи більше 10 відсотків опитаних схильні до правих політичних поглядів.

Ю. ДУБІНІН БУДЕ РОСІЙСЬКИМ АМБАСАДОРОМ В УКРАЇНІ

КИЇВ. — Згідно з повідомленням УНІАН, президент Росії Боріс Єльцин схвалив кандидатуру амбасадора Росії в Україні Юрія Дубініна. Його кандидатуру затвердив також Комітет Державної думи з міжнародної політики і справ СНД. Офіційне призначення плянується на квітень.

Скасування Біловезьких угод готувалося лівими Росії і України, вважає СОУ

Київ (УНІАР). — Різні громадські організації і політичні партії продовжують висловлювати своє ставлення до рішення Державної думи Росії з 15-го березня про скасування Біловезьких угод. Спілка Офіцерів України виступила із заявою, в якій сказано, що підготова акції скасування Біловезьких угод проводилася тривалий час лівими силами як України, так і Росії.

Завершенням цією акції став приїзд до України делегації Державної думи Росії на чолі з лідерами Комуністичної партії РФ, які в своїх публічних виступах присягались в збереженні незалежности України та повазі її суверенітету, вважає СОУ.

В унісон з підготовою скасування Біловезьких угод російською стороною, сказано в заяві, працювали і працюють українські ліві, які блькують прийняття нової конституції України, допомагають створенню в Україні Союзу совєтських офіцерів, що ставить за мету силовими методами знищити українську незалежність.

„Ми оцінюємо дії Росії та лівих сил, як чергову спробу спричинити громадянську війну в Україні", — пишуть офіцери.

СОУ пропонує звернутися до Ради безпеки ООН з проханням про не-гайний розгляд питання про рішення Державної думи Росії, а також вступити з Росією у міжде-ржавні переговори про не-гайне безумовне виве-дення всіх військових ро-сійських формувань з те-риторії України та її територіяльних вод, бо їхня присутність на українській території дестабілізує мир і безпеку на тільки в регіоні, але й в усій Україні.

Спілка також звертається до Президента України і Верховної Ради з пропозицією розглянути стан українсько-російських відносин на сесії українського парламенту у відповідності до закону про декларацію про державний суверенітет України та волевиявлення українського народу 1-го грудня 1991 року.

Сільські школи Полтавщини модернізуються

Полтава (УНІАР). — В селах области поширюється мережа шкіл та кляс нового типу і впроваджуються сучасні методи і форми навчально-виховного процесу, але все це робиться повільно, сказав Іван Охріменко, начальник Управління освіти обласної Державної Адміністрації. Він виступив з доповіддю на засіданні Полтавської обласної Державної Адміністрації, на якому розглянуто виконання комплексної програми „Сільські навчально-виховні заклади Полтавщини".

Проблеми не лише у тому, що немає фондів, але й у самому підході до розвитку освіти на селі, відзначено на засіданні. Зокрема, не скрізь налагоджено тісний зв'язок між школами та сільськими підприємствами. У наслідку — повільне поновлення виробничих професій випускниками сільських шкіл. Крім того, викликає занепокоєння організація праці й відпочинку сільських школярів, їх оздоровлення і повноцінне харчування.

Адміністрація підтримала пропозиції учасників наради про необхідність виділення школам земельних ділянок, щоб таким чином вирішити питання забезпечення шкіл продуктами харчування і організувати трудове навчання.

Вирішено більше уваги приділяти доборові обдарованої молоді.

В АМЕРИЦІ

НЕ ЧЕКАЮЧИ НА ВИСЛІДИ дальших республіканських передвиборів, прибічники та працівники передвиборчої кампанії сен. Роберта Дола вже почали у Вашінґтоні працювати над єдиним партійним гаслом. З наміром дати громадськості картину партійної однозгідности вирішено зосередити увагу на кличах, які будуть однаковими для всієї партійної драбини республіканців під час передвиборчої кампанії. Одним з гасел буде постійно наголошуватись те, що республіканці „дотримують дані обіцянки" ,тоді коли „невиконані обіцянки президента Билла Клінтона коштували ваш стейт мільйони дол.". До цієї показухи партійної однозгідности тепер прилучився Нют Ґінґріч, спікер Палати Репрезентантів.

У ВІВТОРОК, 19-ГО БЕРЕЗНЯ, Сенат без будь-яких дискусій проголосував за тим, щоб уневажнити одномісячний закон, який вимагає звільнення з військової служби всіх тих у кого викажуть вірус, який спричиняє хворобу АІДС. Сен. Роберт Дол, провідник сенатської більшости, погодився на це голосування після того, як республіканський сенатор з Мейн Віллім Коген і сенатор демократ з Массачусетс Едвард Кеннеді запевнили його, що мають вже 56 голосів. Одначе, щоб змінити існуючий закон потрібно також і схвалення Палати Репрезентантів, де, припускають, це так легко не пройде, як у Сенаті.

У СВІТІ

ВЗІРЦЕМ СПИРАННЯ на власні сили і свідченням високого науково-технічного рівня країни назвав лідер комуністичної Північної Кореї Кім Сонґ Іль підприємство у Пйонгянгу, яке виготовляє набої до спортової зброї. Відвідавши цю фабрику, „великий вождь", син покійного „великого вождя" Кім Іль Сонга, сказав: „Самостійну національну економіку ми збудували, відмовляючи собі у найнеобхіднішому, зате її надійна база дозволила нам створити таку модерну фабрику набоїв за короткий час і власними силами. Це новий доказ життєздатности курсу нашої партії". Державне інформаційне агентство ЦТАК повідомило, що „великий вождь" у своєму виступі вказав на необхідність виготовляти „якнайбільше набоїв для розвитку оборонних видів спорту".

МИНУЛОГО ПОНЕДІЛКА в передмісті Манілі, філіппінської столиці, загорілася дискотека, в якій у той вечірній час зібралося понад 350 молодих людей, переважно старшоклясників та студентів. Несподівано згасло світло і на сцені спалахнув вогонь. За коротку мить полум'я охопило все приміщення, усі кинулися втікати, у вузькому коридорі зчинилася панічна штовханина. Ще через декілька хвилин на голови впав дах. Загинуло щонаймніше 150 осіб, багато з них обгоріли в такій мірі, що родичі не могли їх впізнати. Причиною пожежі стали несправності в електриці акустичної системи.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Тріюмф комуністів не вдався

Минулої п'ятниці світ сколихнуло повідомлення, що Державна дума Росії скасувала Біловезьку угоду про розпуск Союзу Совєтських Соціялістичних Республік.

Російські націонал-шовіністи готувалися до цього дуже пильно, а досвіду здійснення всіляких переворотів їм не бракує. Отож у них з'явилася певність, що після такого рішення Державної думи усі колишні республіки закричать „Ура!" й негайно проголосять своє повернення до колишнього большевицького „раю", за яким так сумують деякі представники старшого покоління в кожній з колишніх совєтських республік. Останнім часом вони виявляли таку шалену активність, ніби й не належали до старшого покоління, і якщо спостерігати тільки за їхніми настальгічними зібраннями, то справді виглядає, що СССР не можна не відродити.

Однак колесо історії крутиться вперед і тріюмфального „Ура!" не відважилися кричати навіть ліві сили. Вони, звичайно, надрукували заяву про свою підтримку рішення російського парляменту, але при цьому спостерігали за народом, який не виявив жодного страху, сприйняв гучне повідомлення про відновлення СССР скептично, презирливо, а дехто й зовсім пропустив це мимо вух.

До таких поразок большевики не звикли. Це дуже зачепило їхнє еґоїстичне нутро, і вони хочуть помститися. Адже в усіх республіках ліві сили досить сильні й обіцяли підтримку. Особливо в Україні рух лівих за відновлення СССР виглядав дуже надійним. Навіть у Конституційній комісії 13-го березня, під час розгляду проєкту нової конституції України, ліві чинили нечуваний тиск для затвердження положення про відновлення СССР. На засідання журналістів на пустили, але про це свідчать коментарі учасників нарад. Навіть одна фраза Президента України Леоніда Кучми говорить багато: „Такого несприйняття всього і вся, в тому числі й України, я ще не чув". За умов, коли в українському парляменті домінують подібні сили, у Москві очікували негайного прийняття такого ж рішення у Верховній Раді України.

Під час своєї передвиборчої кампанії російські комуністи обіцяли скасувати Біловезьку угоду, і хоч тоді це здавалося лише пропаґандивним кроком, вони свою обіцянку виконали. В Росії склалася непевна ситуація, адже Біловезька угода залишається діючою. Діють також конституції Російської держави, України й інших держав. Російська Дума ввела в дію документ, який передував підписанню Біловезьких угод. Тепер же в Росії діє не конституція СССР, а конституція Росії, незалежної держави. І змінити цю конституцію Державна дума не може. Таким чином очікувана „тріюмфальна перемога" насправді виявилася лише пропаґандивним трюком та й то досить невдалим. Це дало змогу президентові Росії Борісові Єльцину здобути кращі позиції в політичних передвиборчих маневрах. Б. Єльцин знов дістав змогу проявити себе „рятівником отєчества", як це було в жовтні 1993 року. І він вже скористав з цієї нагоди під час інтерв'ю для російської телевізії. Президент Росії зазначив, що рішення Державної думи правних наслідків не матиме, але приведе до погіршення відносин з країнами СНД. Віднині Єльцин не критикуватиме комуністів як політичних опонентів, а боротиметься з ними, як із темною силою, яка може знищити Росію.

Єльцин пообіцяв росіянам приспішити інтеграцію з Білоруссю, що „поступово, можливо, приведе до створення конфедерації". І заки комуністи невдалими пропаґандивними трюками псують відносини з сусідами, він, Єльцин, створить новий союз без особливих ексцесів.

Для України ще не настав час, коли можна полегшено зідхнути, і треба сподіватися, що державні керівники прислухаються до слів міністра юстиції Сергія Головатого та приймуть нову конституцію України до президентських виборів у Росії. Полегшею є лише те, що не всі серед лівих сил України хочуть закабалити її в новому чи старому „союзі". Серед них є здібні державні керівники, і надіймося, що вони не заподіють шкоди своїй державі.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Микола Світуха

АМБАСАДА ЗСА ПРО ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Періодична оцінка економічної ситуації в Україні співпрацівниками амбасади ЗСА в Києві — це цілком нормальний обов'язок кожного дипломатичного представництва за кордоном. Завдання амбасад саме і полягає у спроможності давати об'єктивні оцінки політичних і економічних тенденцій держав, в яких дані амбасади акредитовані. Якщо оцінки політичної ситуації звичайно уважаються довірочними, то обмеження доступу до інформацій і висновків про економічні тенденції поступово елімінуються, тим більше якщо подібні інформації є доступні засобам масової інформації.

Оцінки економіки України, про які мова в нашій статті, стосуються кінця лютого і початку березня ц. р. Вони уточнюють образ про стан і перспективи економіки на кінець 1995 року, про що спорадично згадувалося в різних засобах масової інформації. Цитовані в стат-ті економічні показники за 1995 і прогнози на біжучий рік є характерні діловим підходам звіту амбасади з перевагою статистичних даних. Як такі, вони зацікавлять читачів, які звикли слідкувати за економічною статистикою.

Приватний сектор

Заки робити висновки із наведених тут фактів, варто нагадати, що дані Міністерства Статистики України дотепер ще не спроможні віддзеркалити дійсний обсяг і вплив зростаючого приватного сектора економіки. За оцінками своїх і закордонних економістів, приватному секторові в Україні можна завдячувати 40 до 60 відс. внутрішнього валового продукту (ВВП). Таким чином економічна активність в деяких секторах напевно досягнула значно вищого рівня, як це виказує урядова статистика.

Спад ВВП в Україні на 12 відс. в 1995 році (порівняно до 23 відс. в 1994 р.) потверджує неспроможність Президента і його Уряду осягнути за один рік повну макроекономічну стабілізацію. Одночасно, обмежений спад індустріяльної продукції на 11.5 відс. в 1995 році (на 27 відс. в 1994 р.) і аґропромислової на 4 відс. (на 17 відс. в 1994 р.) вказує, що зроблено значний проґрес, зокрема коли врахувати недостатньо охоплену державною статистикою значну пайку продукції приватного сектора. Зокрема в торгівлі сільсько-господарськими продуктами і в секторі послуг люди вміло вимикають зарядження Державної адміністрації. Осягом також треба уважати факт, що, попри всі бюджетові труднощі, своїми заходами Уряд зумів майже подвоїти номінальну місячну заробітну платню до рівня 59 ам. дол. Одночасно несправедлива практика спізненого виплачування платень працівникам деяких секторів дуже ускладнює життя населення.

Річна інфляція за цілий минулий рік в 181 відс. (400 відс. в 1994 р.) була ще високою, при чому важно пам'ятати, що в другій половині року пересічний рівень інфляції спав до 9 відс. місячно. На 1996 рік рівень інфляції прогнозують на 35 відс., себто пересічно більше двох відсотків місячно. Фінансова стабілізація була саме наймаркантнішим успіхом Уряду в 1995 році, зокрема завдяки успішним заходом, під пресією дорадників Світового Банку, знизити бюджетний дефіцит до 7 відс. (11 відс. в 1994 р.).

Стійка економічна політика Уряду мала стабілізуючий вплив на вартість українського карбованця. Від січня до грудня 1995 року рівень обміну карбованця зріс від 108,000 до 185,000 карб./дол., себ-то на 75 відс., що значно краще, як в попередньому році. За урядовими прогнозами в 1996 році можна сподіватися зросту вимінної ставки до 225,000 карб./дол. Через непевність відносно рівня інфляції та відсутність потрібного резервового фонду, рішення про введення в обіг нової гривні було відложено Урядом до 1996 року. Відсотки на позичках Національного Банку комерційним банкам України в кінці грудня дорівнювали 105 відс., тоді як на початку року річна ставка була близько 270 відс.

Закордонна торгівля

1995 рік позначився також значними змінами в структурі закордонної торгівлі України. Загальний обсяг річної торгівлі досягнув 23 блн. дол., при чому вартість експорту в 11.6 блн. дол. перевищила на 200 млн. дол. імпорт загальної вартости 11.4 блн. дол. Зокрема значним був зріст експорту України до країн Заходу на 21 відс., а імпорту на 37 відс. Все ж у 1995 році Росія далі займала місце найважнішого торговельного партнера, на рахунок якого припадало 51.2 відс. імпорту і 43.5 відс. експорту України. Одночасно, зовнішня торгівля України з усіми країнами СНД разом впала за минулий рік на 12 відс. Натомість двостороння торгівля України і ЗСА зросла, досягнувши 550 млн. дол. по стороні експортів і 225 млн. дол. по імпортах.

Найбільш критичним для економіки України в сучасну пору слід уважати сектор енерґопродукції. За 1995 рік в шахтах України добуто 83.9 мільйона тонн вугілля, себто на 11 відс. менше як 1994 року. При нормальному режимі теплові електростанції України потребують 110,000 тонн вугілля в добу. Страйк вуглекопів у лютому ц. р. ще раз наголосив критичну залежність економіки України від реґулярного постачання електроенерґії. В 1995 році в Україні добуто також більше 4-ох мільйонів тонн нафтової ропи і конденсатів і повертх 18 блн. кубометрів природного ґазу. А все ж Україна залишається надмірно залежною від постачання нафти і ґазу з Росії. Продукція електроенерґії в Україні в 1995 році досягнула 192 більйонів кіловат-годин, а це на 5 відс. менше як 1994 року. Факт, що 37 відс. електроенерґії продуковано атомними електростанціями, наголошує ще раз важливість АЕС для економіки України.

Хоч урядова статистика виказує спад сільськогосподарської продукції в 1995 році на чотири відсотки, урожай деяких культур в дійсності перевищив попередні роки. Наприклад, урожай соняшників майже подвоївся, а цукрових буряків зріс на 4.5 відс. Урожай зернових культур був 34 млн. тонн, 4 відс. менше як в 1994 році. Низький урожай пояснюють недостачею штучних погноїв і неефективністю аґропромислової техніки. Впродовж 1995 року гуртові ціни на сільсько-господарські продукти зросли коло 400 відс. на м'ясо, кури чи яйця і близько 300 відс. наярину і овочі. Хоч такі наслідки поступового переходу до умов вільного ринку були потрясаючими для населення, треба сподіватися більшої нормалізації цін в біжучому році.

Проєкт бюджету

Проєкт бюджету на 1996 рік, який був представлений Бюджетовою комісією Верховної Ради в половині лютого, передбачував зріст ВНП на 45 відс. за 1996 рік до сімох квадрильйонів карбованців у порівнянні з 4.8 квдр. карб. в 1995 році, що дорівнювало коло 27 більйонам ам. долярів. Прогнози дефіциту бюджету на 6.2 відс. ВНП залежні, з одного боку, від того, чи законодатна програма, яка була рекомендована Урядом, буде прийнята Верховною Радою, а з другого боку — від ефективної адміністрації існуючих механізмів оподаткування. Всі установи влади, себто Адміністрація Президента, Уряд і Верховна Рада, мусять бути свідомі, що зріст державного дефіциту захитає так конечну стабільність макроекономічних показників і може стати причиною відложення рішень про надання Україні дальших кредитів Світовим Банком та іншими фінансовими установами.

ІМІҐРАЦІЙНІ СПРАВИ

Український центр „Паллада"

Ще про льотерію і нелеґальний статус

Як я можу дізнатися до якого іміґраційного бюра я повинен звертатися, коли говориться, що це має бути „бюро, якому ви підпорядковані за місцем проживання"?

Найглегше одержати цю інформацію, якщо скористатися електронічною інформаційною системою Служби іміґрації і натуралізаціїї. Для цього треба набрати телефон одного з чотирьох реґіональних Іміґраційних центрів ЗСА. Реґіональні іміґраційні центри надають цю послугу і повідомляють про те, де знаходяться місцеві бюра, за допомогою автоматизованої системи, яка „вираховує" це по вашому телефонічному коді. Подаємо телефони всіх чотирьох реґіональних бюр:

Vermont Service Center — (802) 527-3160; Nebraska Service Center — (402) 437-5218; California Service Center — (714) 360-2877; Texas Service Center — (214) 767- 7769.

Я вислав заяву на участь в іміґраційній льотереї DV-97. Прошу сказати, як реєструються заяви і як я можу дізнатися, чи я виграв, чи ні? Коли будуть відомі результати ?

Всі заяви, що надійдуть до Крайового центру віз будуть поділені на шість географічних реґіонів і понумеровані. Заяви громадян України будуть змішані з усіма іншими европейськими країнами і комп'ютер буде вибирати номери, яким припаде виграш. Цей процес буде проходити кількома етапами впродовж біля трьох місяців. Перший лист, на який вкаже комп'ютер, і буде зареєстрований під номером 00000001, незалежно до якої країни належить подавач аплікації, коли цей лист було надіслано та як багато віз буде приділено тій чи іншій державі. На всі країни Европи призначено 23,910 віз, але спеціяльно оговорено, що кількість віз на окремо взяту країну не буде перевищувати 7 відсотків від загальної кількости віз даного реґіону (щоправда, минулого року Україна одержала трохи більше). Подавачам аплікацій, на які припаде виграш, буде одразу вислано повідомлення про це. На жаль, неможливо дізнатися, чи ви попали у число тих, що виграли, чи ні, аж до того часу, поки вам не прийде офіційне повідомлення від Крайового центру віз. Якщо ви не попадете у число щасливців, то ніякого повідомлення ви не одержите. Повідомлення про виграш почнуть надходити, як заплановано, у другій половині червня. Якщо до кінця серпня у вашій поштовій скринці не з'явиться очікуваний пакунок — слід рахувати, що цього разу вам не пощастило.

Я знаходжусь у ЗСА на нелеґальному становищі, моя віза вже вигасла. Які є шляхи для того, щоб одержати „зелену картку" нелеґальним?

Всупереч широко розповсюдженій думці про те, що „нелеґальним" відрізані всі шляхи до одержання права постійного проживання, можемо сказати, що це не так. Якщо нелеґальними рахувати тих, хто не має права працювати в ЗСА, та родичів, які могли б стати їхніми спонзорами, то для тих людей існують також шляхи для леґалізації.

1. Один з варіянтів пов'язаний з одержанням підтвердження від Департаменту праці про те, що на ринку робочої сили у даному реґіоні ЗСА немає робітника, який би міг та мав бажання за нормальну для даного становища заробітну платню працювати на пості, який пропонується чужинцеві. Для

(Закінчення на стор. 5)

Любарт Ліщинський

Зимовий балак до серця батяра

II

Великим друком вони впакували на експоноване місце в котромусь із часописів так, ну зовсім невинне і скромне, питання: „На чому стоїть культура львівська?" пов'язане з наданням Полтві остаточної і безповоротної функції, подиктованої найгострішою санітарною потребою міста. Бачите, що батярня водилася і серед славних журналістів? Тоді, на світанні сторіччя, це могло бути трактоване за легко батярський їдкий „кавал" на засаді газетярського калямбуру.

Що ж нині? Виглядає, ніби по обох берегах Полтви з цим питанням все ще не до жартів, бо воно вимагає частішого нагадування, вагомих реальних висновків і їх ретельного втілення. Однак все складається так, що краснодухих декларації щодо культури Львова і всія України, накопичується дійсно багато, адекватно до її значної території. А їх би усіх — „та самому Богові у вухо", а може б, — краще, — і нашому „коханому" парляментові на стіл, але там в одно вухо ввійшло, а в друге вийшло, не проголосоване. Там, всі ми знаєм, робота така: „парляндо, парляндо ...." і так da capo al fine, ні себе не чують, ні vox dei, ні vox papuli до них не долинає, хоч і популістами там гать можна гатити. Ну ніяк не доберуть народні обранці за тим „парляндо", чи тримати ледь зіпаючого Пеґаса в самому хвості бюджету, і хай якось плентається негодований ще із часу, „як нам несподівано вибухла незалежність", чи нагодувати до „товарного вигляду" і поставити перед воза нашої економіки, інакше він довіку буде стояти на квадратових колесах іґнорантства. Тільки розпростерлий білосніжні крила високої культури і науки здоровий Пеґас зможе допомогти зрушити з місця нашу нерухому квадриґу економіки. Може до ідеалу попровадить злиття цих двох життєво необхідних понять?

Створім у високих державних лябораторіях з єдиної брили такого давно очікуваного кентавра, в якого культура не теліпається на хвості, а має їй належне чільне місце. Тільки так і в той спосіб здобудемо і культурну економіку та економічно життєздатну культуру.

Однак, повернімось зі столичних захмарностей і парляментського Олімпу до Львова з-перед сто років, до моменту, в якому треба було собі, в той чи інший спосіб, усвідомити, де і на чому стоїть львівська культура. Рада міста поставила на карту справи культури і виграла. Видно тому Львів зміг тоді якийсь час утриматися в ґроні п'яти передуючих міст „небіжки цісарської Австрії". То цілком не зле було стояти в такому вишуканому порядку: Відень, Будапешт, Прага, Тріест, Львів. А де ми є нині зі своїм рівнем вдома і на уходах? На якому чесному слові тримається наша культура і на який „ладан дише" в краю, а тут і поготів. Так, ми дістали духовну і цивільну свободу, а не цілком знаємо, як з того дару Божого користати. Невже у нас тільки з-за ґрат і з-під канчука трискають прояви високих спалахів у царині культури, б'ють чистими джерелами тільки на засаді духу контроверсії?

Маємо на всіх рівнях тепер нових і вже „дуже наших" „кураторів від культури" (до речі, і від освіти також), яких наші „неосіятельства" висаджують на всіх рівнях, невідомо за якими критеріями вибору. Припускаю, що в основній масі своїй вони не порушують „прісно пам'ятні засади" і надалі вербують людей, що і близько не мали нічого спільного з культурною діяльністю (візьмім для прикладу „кураторів" львівського обласного рівня). Є серед них особи, які добряче виділяються повною безбарвністю, а до тієї пані, що зветься культурою, треба мати, хіба, професійні знання, широку ерудицію, добру ельоквенцію, придасться і відповідна презенція, або, як казалося у Львові, „шнит" і „фасон".

Колись, як денат був „набакер" і не мав всіх тих прикмет вкупі, то до пані культури „не мав по що сі пхати", і зі себе та й з оточення „тріскати вар'ята". Такого фраєра кожний „Юсько" міг ся тоді чіпати: „Та, йой, та пане, та з чим до ґрабіни!? Куш!". Кожен у Львові знав, що у всьому мусить бути „облітаний фахман у роботі". Замало робити файні міни і бути „цваняком", то „капував" і бурмістр міста і останній „кіндер". Всьо мало бути „зіхер" і до „вінкля"! Наше місто цінило і вміло робити добру роботу, а опісля бавиться на цілу душу, бо було де. Хтось хотів до „Жоржа" чи „Віденки", хтось до „Нафтули — Тепфера", а хто хотів бачити Олексу Новаківського, то біг до „Атляса", а в „Де ля Пе" треба було шукати Богдана Нижанківського в ґроні „Дванадцятки" молодих письменників. Герої оповідань Богдана банячили собі по кнайпах десь на верхній Городецькій, бо у Львові ніколи не зникала з мовного вжитку власне та характерна для його балаку назва. Ту „Городоцьку", то хіба для нездалого „кавалу" впакували „лапідухи", пуристи і маґіки, що все приводять до „мовної норми", а чи зміститься в них львівська батярня зі своїми гонорами і фолкльором, а передовсім з вперто випалюваним з тіла Львова його „балаком".

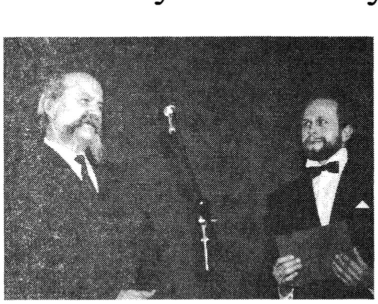
Погляньте, панове пуристи, маєте щастя: нема вже батярів і балаку теж позбулися; зникнуть „Трамвай за трамваєм"; все це погасили разом з ґазовими ліхтарями. Все в нормі. Маєм „зіхер" з новим гербом, удемократизованим „на високий ґлянц", а чи він своєю котурновістю і штучністю не стане більш адекватним до ославленої Холодновідківки і Городецької, ніж до понад семистолітнього Левового міста? Лиш здалека все для нас набирає болючо-яскравої гостроти, а у свідомість вистукується питання: „Панове, чи так ґрунтовно 'уперфумований і вупуцуваний до шпунту', — то є ваш і мій Львів?"

P.S.

На марґінесі змушений звернути увагу автора і консультанта тієї дуже приємної публікації, що з'явилася як додаток під еґідою газети „Галицькі Контракти". Поміж рядки того, можна сказати, панегірика на честь „Серця батяра", що вже давно і безповоротно відстукало свій вік, вкралися такі маленькі, але дещо „горендальні бики". Фірма Бачевського містилася від 1782 року на місці, що зараз, на жаль, займає „Завод алмазних інструментів", свідком чого є брама з левами на скруті трамвою „шістки" з вулиці Хмельницького у Волинську, а сама фірма донині проспеpує в Австрії. Може б варто, за прикладом сусідів, повернути їй приміщення для репрезентації, а спільно з Австрією повернути і марку, знану на міжнародному ринку вже двісті років, бо він, ринок, має довір'я до так поважного віку під тою самою назвою. ЛЛГЗ (Львівський Лікеро-Горілчаний завод) того не втне, чому свідоцтво „пляйта" в ЗСА.

Друге горендум. Пасаж Міколяша увічнений на фотографії (загинув під час бомбардування Львова в 1941 році), а був інтеґральною частиною аптеки Міколяша, що збереглась і діє донині за адресою вулиця Коперніка 1, де був головний вхід до пасажу. Протилежний вихід зберіг лише браму на вулицю Миколи Вороного — все інше не існує. З колишнім „Барвінком" і київською фірмою „Роксоляна" це загибле чудо архітектури та інженерної техніки нічого спільного не має. У вісімдесятих роках мені пощастило збирати метеріяли та архівні креслення і бути одним із співавторів проєкту часткової реконструкції пасажу, що виконувався в інституті „Укрпроєктреставрація". Гадаю, що він нині надобре по-львівськи „вложений помежи байки", а може в аптеці Міколяша можна ще його оглянути в макеті, як і ювілейну книгу пасажу, де опублікована світлина із сьомої сторінки Вашого додатку, за який, поминаючи мої „вибриджування", належиться вам моя і всіх тих, що ще часами марять Львовом, „велика ґраба".

У Львові вшанували М. Мушинку

Микола Мушинка та модератор Заньківчанського вечора у Львові.

Як повідомили центральні львівські газети, радіо та телебачення, 12-го лютого ц.р. в Театрі ім. М. Заньковецької відбувся урочистий вечір, присвячений 60-літтю з дня народження видатного українського вченого, професора університету ім. П.Й. Шафарика у Пряшеві та Українського Вільного Університету у Мюнхені Миколи Мушинки, д-ра філологічних наук. У серії Заньківчанських вечорів, започаткованій п'ять років тому, це була перша імпреза, присвячена діячеві з колишньої комуністичної держави.

Ініціятором цього чудового вечора, його реалізатором і модератором був артист та режисер Театру ім. Заньковецької Григорій Шумейко, який справився бездоганно. Заньківчанський вечір, присвячений М. Мушинці надовго запам'ятається львівській публіці.

У вступній промові проф. Володимир Овсійчук розповів про наукові праці ювіляра,що становить 36 окремих книжкових публікацій та понад 1,300 наукових та науковопопулярних статей з різних ділянок українознавства. Детальніше він зупинився на мистецтвознавчому доробку вченого, головним чином, на його колекції 50 картин Олекси Новаківського, яка вже експонувалася у Львові, Києві, Ню Йорку, Чикаґо, Філядельфії, Торонто, Вінніпезі та інших містах. Колекція М. Мушинки картин О. Новаківського — унікальне явище в українському мистецтві, — сказав доповідач, — та ще більше значення для мистецтвознавства має знайдений Мушинкою рукопис книги Івана Голубовського „Розмахом могутніх крил" про життя і творчість О. Новаківського, який конче потрібно видати друком".

М. Мушинка простим і невимушеним способом наблизив львів'янам свій життєпис. Розповів про своє підбескидське село, засноване ще у XIII столітті, навчання у Пряшеві та Празі, про наукову аспірантуру в Києві, зв'язки з українськими дисидентами, заради яких його у 1965 р. було арештовано та видворено з Радянського Союзу, а після окупації Чехо-Словаччини військами Варшавського договору 1968 року звільнено з університету. Повних двадцять років М. Мушинці довелось працювати пастухом худоби в колгоспі рідного села та кочегаром в одній з пряшівських котелень. Лише в червні 1990 року він повернувся на роботу в університеті.

Цих двадцять років вчений не промарнував. У пастушій колибі та у котельні він написав кілька солідних монографій, які виходили друком у Парижі, Ню Йорку, Едмонтоні, Бавнд Бруку, Новому Саді та інших містах. Львівська публіка з великою увагою прослухала розповідь ювіляра про такі його книжки як: „Книжковий знак шестидесятників", „Володимир Гнатюк", „Фольклор русинів Войводини", „Народна культра південних лемків", „Науковець з душею поета" (Орест Зілинський), „Володимир Січинський і Пряшівщина", „Народна культура південних лемків", „Лицар волі" (Степан Клочурак), „Листи Степана Рудницького до сестри", „Академік Станіслав Дністрянський", „Заповіт предків", „Із твердого кореня", „Стоїть липка в полі" (Никифор Лещишак), „Мала мати сина" (збірник баляд), „Збірник пам'яті Івана Зілинського" та інші. Кожну з них автор показав публіці з влучним коментарем. Його розповідь „переривали" виступи визначних львівських артистів та хору „Лемковина".

В другій половині Заньківчанського вечора ювіляр відповідав на численні запитання присутніх. В кінці ювіляра привітали представники львівських організацій. Серед подарунків був і олійний портрет М. Мушинки роботи „колективу" львівських художників. Цілий вечір, в якому брала участь дружина ювіляра Магда та його наймолодший син Олесь, проходив в атмосфері природного й невимушеного спілкування заслуженого вченого й українського патріота з публікою.

Друга не менш цікава частина Заньківчанського вечора проходила вже у вузькому колі львівської інтеліґенції у Будинку актора. Тут пряшівського науковця привітали спонзори вечора, представники міста Львова, науковці, художники, артисти, друзі і шанувальники ювіляра.

Наступного дня катедра слов'янської філології Львівського Університету (завідувач В. Моторний) влаштувала бесіду з ювіляром. Крім викладачів університету, в бесіді брали участь студенти-фольклористи та студенти-словакісти.

Подібні зустрічі з М. Мушинкою відбулися і у Науковому Товаристві ім. Шевченка, де його привітав голова Олег Романів, Інституті народознавства Національної Академії Наук (директор С. Павлюк), редакції журналу „Світло і тінь" (головний редактор В. Пилипюк), Науковій бібліотеці ім. Стефаника (директор М. Крушельницька), Музеї українського мистецтва (директор В. Откович), Музеї Олекси Новаківського (директора Люба Волошин) та у Львівській Академії Мистецтв. У кожній з цих установ пряшівського гостя вітали хлібом-сіллю та своїми виданнями. Ректор Академії Мистецтв — проф. Еммануїл Мисько при цій нагоді виконав у своїй майстерні скульптурний портрет ювіляра.

Перебування М. Мушинки у Львові було широко відзначено і засобами масової інформації, зокрема телебаченням, яке, крім репортажу про Заньківчанський вечір, у новоствореній програмі „Автограф" (23-го та 24-го лютого) передало 60-хвилинне інтерв'ю з М. Мушинкою та його сином Олесем (модератор Василь Глинчак), який щойно закінчив філософський факультет Карлового університету в Празі (спеціяльність етнографія та історія) і йде слідами батька.

У Пряшеві святкування ювілею М. Мушинки відбулося 23-го лютого. З 60-літтям ювіляра особисто привітали амбасадор України у Словаччині Дмитро Павличко, консул України в Пряшеві Володимир Боголюбов, завідувач катедрою історії України Ужгородського університету Володимир Задорожний, професор УЖДУ Микола Зимомря, директор Інституту удосконалення вчителів в Ужгороді М. Талапканич та інші гості. Серед вітальних листів та телеграм, що надійшли на адресу М. Мушинки, були вітання від міністра освіти України Михайла Згуровського, єпископа Української Католицької Церкви на Закарпатті Івана Марґитича, директора Тернопільського обласного архіву Богдана Хаворівського, декана філософського факультету Українського Вільного Університету Ярослава Розумного, голови НТШ ім. Шевченка в Европі Аркадія Жуковського, головного редактора англомовної „Енциклопедії України" академіка Данила Струка та десятків інших. Товариство Русинів Югославії у Німеччині нагородило ювіляра срібною медалею, випущеною до 250 ліття переселення русинів із Закарпаття за Дунай.

Наукові праці М. Мушинки давно переросли реґіональні межі його рідної Пряшівщини. Як голова Асоціяції Україністів Словаччини та Наукового Товариства ім. Шевченка у Словаччині, він вивів словацьку україністику на загальноукраїнську арену. Його монографії, написані на підставі першоджерельних матеріялів, є вагомим внеском в українську фолкльористику, етнологію, але й у мистецтвознавство, літературознавство, географію, правознавство та інші ділянки.

Нам приємно відзначити, що київське видавництво „Фоліо" готує до друку двотомник вибраних наукових праць М. Мушинки, Союз Русинів-Українців Словаччини у Пряшеві — повну бібліографію його друкованого доробку, а Ужгородський Державний Університет — ювілейний збірник на пошану М. Мушинки. Все це свідчить про заслужений авторитет, яким український вчений користується у Словаччині та в Україні. Будемо сподіватися, що ці пляни не залишаться лише на папері.

О. Муха,
Львів

Новий альбом пісень „Не завидуй"

Недавно серед звукозаписів українських пісень появився новий альбом першого співака відомого музичного ансамблю „Фата морґана" Олекси Керекеші „Не завидуй".

Вміле гармоніювання віщих слів Тараса Шевченка, з музикою модерних впливів, є головною рисою О. Керекеші, тому слухачі та прихильники його творчости в цьому найновішому альбомі „Не завидуй" знайдуть все те та ще й багато більше того, що чарує, манить і захоплює у композиціях О. Керекеші.

О. Керекеша випускник Київського Інституту Культури. Під впливом музики західного „пап-рок", зокрема таких музичних ансамблів як „Пінк Флойд" він розпочав своє музичне компонування, в якому вміло гармоніював українську ліричність з модерними музичними впливами. У 1988 році він організує в Києві новий музичний ансамбль „Фата морґана", який оригінальними музичними композиціями О. Керекеші до слів Т. Шевченка швидко стає популярною атракцією цілої України, а також і поза її межами, зокрема на Північноамериканському континенті.

У 1991 році „Фата морґана" прибуває до ЗСА. З того часу музика О. Керекеші та популярність ансамблю швидко зростають. Досі ансамбль випустив три музичні альбоми. Нова поява „ Не завидуй" це перша сольова спроба Олекси. Ціна компактного диску 15 ам. дол., касети 10 ам. дол.

Замовлення і 2.50 ам. дол. на пересилку та опакування цлід слати на адресу 185 Beacon Avenue, № 5, Jersey City, N.J. 07307 або телефонувати на число /201/ 659-0906

О. Керекеша в студіо

ПЕНТАҐОН У СВОЄМУ найновішому звіті не представляє надто оптимістичної картини про ситуацію в Боснії. Навпаки, у звіті перестерігається, що коли Боснія не отримає значної допомоги для відбудови своєї економіки та політичних структур від міжнародної спільноти, то все розлетиться унівець, як тільки залишать свої позиції миротворчі війська НАТО. Звіт головного аналітика Пентаґону ген. Патрика Гюза з 22-го лютого не дає великих надій на мирне існування населенню Боснії, а радше передбачає розвал існуючих мирних процесів зразу після виходу військ НАТО з кінцем 1996 року.

РОСІЯ, ІҐНОРУЮЧИ проголошені Адміністрацією ЗСА антикубинські санкції, продовжуватиме торговельно-економічне співробітництво з Кубою і забезпечить добрий розвиток російсько-кубинських зв'язків на майбутнє. Про це заявив заступник директора департаменту преси та інформації міністерства закордонних справ Російської Федерації Міхаїл Демурін, коментуючи факт підписання президентом Биллом Клінтоном законопроєкту Гелмса—Бертона, згідно з яким ембарго проти Куби буде посилене. М. Демурін сказав, що американське рішення „зазіхає на невід'ємне право суверенних держав вільно розвивати торговельно-економічні стосунки з іншими країнами".

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 26-го липня 1994 р. в ранніх годинах упокоївся у Бозі на 67-му році свого трудолюбивого життя наш найдорожчий і незабутній МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ШВАҐЕР, ВУЙКО і СТРИЙКО

бл. п.

інж.

ПЕТРО САЛЯК

головний секретар Українського Братського Союзу, член секретаріяту СКУ, голова Контрольної Комісії УАКРади, довголітній муж довір'я і скарбник при церкві св. Володимира, Ґлен Спей, Н.Й., заступник голови Братських Союзів Північно-Східної Пенсильванії та член інших організацій.

Цією дорогою складаємо щиросердечну подяку родині, приятелям, знайомим та представникам організацій, які в днях нашого великого горя зложили нам численні особисті, писемні та телефонічні співчуття та старалися облегшити наш смуток і біль.

В пошані його пам'яті складаємо всім нашу сердечну подяку, які помимо віддалі взяли участь в похоронних відправах та відпровадили його на вічний спочинок на цвинтарі св. Андрія, в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Складаємо вислови щирої подяки усім, що в пам'ять покійного пожертвували на св. Літурґії, прислали преґарні вінки квітів та зложили щедрі пожертви на добродійні цілі.

Щиросердечно дякуємо о. Василеві Штеленеві за відвідини хворого в хаті та шпиталі, за щирі молитви та за уділення найсвятіших Тайн Причастя та Єлеопомазання.

Складаємо сердечну подяку високопреподобному духовенству за похоронні відправи в похоронному заведенні, в церкві та на цвинтарі, як рівнож за зворушливі та глибокі змістом прощальні слова: о. Богданові Сліпому, о. мітр. Несторові Ковалеві, о.Богданові Карасеві та о. дияконові Михайлові Добошеві.

Наша щира подяка реєнтові Богданові Чаплі за відспівання Парастасу та Панахиду в похоронному заведенні та на цвинтарі.

Складаємо щиру подяку дириґентові інж. Осипові Ґапієві та церковному хорові за відспівання Служби Божої.

Щиро дякуємо старшим братам Гнатові Полюзі, Александрові Одулякові та Іванові Петрівському за асисту під час Служби Божої.

Ми невимовно вдячні д-р Уляні Кекіш-Солоденик, яка під час хвороби покійного давала цінні лікарські поради і опіку та підтримувала його на дусі.

Як рівнож ми вдячні за те, що вона завжди там була для вуйка, коли він потребував помочі, а саме в шпиталі і Memorial Sloan-Kettering,

Наша щира подяка братові покійного д-рові Василеві Салякові за лікарські поради та за поміч в часі нашого горя.

Щиро дякуємо нашій родині Богданові, Лялі та Ромці Кекішам, що постійно відвідували хворого в хаті та шпиталі.

Рівнож дякуємо родині та приятелям, що відвідували хворого.

Щиросердечно дякуємо голові УБС Іванові Олексинові за постійний контакт із хворим та за поміч в часі нашого горя.

Рівнож дякуємо за прощальні слова на тризні.

Щиро дякуємо д-рові Евгенові Грабарчукові мол. за неодноразову лікарську опіку та пораду.

Щира подяка д-рові Григорієві Ґебі за лікарські поради.

Наша щира подяка Dr. Joseph Michaeli та Dr. Rubin Niezvesky та медичній сестрі Margaret Kuhn за дбайливу і віддану опіку в лікарні Memorial Sloan-Kettering.

Сердечно дякуємо конґресменові Bebjamin Gilman за моральну підтримку під час недуги покійного та за участь у прощальній відправі.

Наша щира подяка другові покійного Михайлові Повх за часті відвідини хворого в хаті та в лікарні.

Сердечно дякуємо Ґражині Стадницькій за її дбайливість та поміч під час хвороби покійного.

Наша щира подяка Ігореві Шабловському, Андрієві Солоденкові, Сергієві Коломійцеві та Андрієві Доскочові за неодноразову поміч під час хвороби покійного.

З глибини наших сердець дякуємо за глнбокі змістом і зворушливі прощальні слова, які виголосили над домовиною покійного: Іван Олексин від Українського Братського Союзу, Богдан Кандюк від Об'єднання Українців в Ґлен Спей, Ірена Кіндрачук від 62-го Відділу СУА, д-р Евген Грабарчук від церковного комітету церкви св. Володимира, д-р Роман Барановський від УАК-Ради, Богдан Бродин від УККА, міський радний, Петро Мельник від Приятелів та мгр Михайло Рубич від родини

Наша щира подяка кузинові покійного Ярославові Кулиничеві за прощальні слова на тризні та за увіковічнення похорону в знимках.

Щиро дякуємо редакторові Миколі Дуплякові за обширну і щиру статтю про покійного в „Народній Волі".

Щиро дякуємо гол. секретареві Сергієві Ковальчукові за поміщення некрольогу в „Ukrainian Herald", як рівнож дякуємо за пам'ятні знимки з похорону.

Наша щира вдячність нашим рідним та приятелям, які несли домовину покійного: Ярославові Бобакові, Василеві і Андрієві Доскоєві, Борисові Кекішеві, Олексієві Керекеші, Ігореві Коваликові, Олегові Колодієві, Сергієві Коломійцеві, Ростиславові Міляничеві, Андрієві Солоденкові та Ігореві Шабловському.

Наша сердечна подяка дітям-учасникам спортової школи „Чорноморська Січ" під проводом Мирона Стебельського, Омеляна Твардовського та Марії Бокало, які в синьо-жовтих одностроях стояли в почесній варті при вході в церкву.

Окрему подяку складаємо Don Parker, власникові Gray-Parker Funeral Home, Port Jervis за прихильне відношення та за взірцеве переведення похорону.

Наша щира подяка о. Богданові Сліпому та о. дияконові Михайлові Добошеві за відправлення Служби Божої та Панахиди в 40-ий день смерти покійного.

Щиро дякуємо родині, приятелям і знайомим, які разом з нами взяли участь у відправах.

Складаємо щиру подяку Ярославові Ґавурові управителеві оселі УБС „Верховина" за ґарне переведення тризни в цей день.

Сердечно дякуємо всім, що прислали квіти: Aliton's Pharmacy, Рем Багаудтин, Roger & Kathy Bisland, Іван і Елисавета Ґеба, д-р Григорій і Піляр Ґеба, Донна Ґеба Грабарчук, Gary & Linda Hayzen, Ліда Гаврилюк, Dr. Leonora DeCastro, Світляна і Маруся Дідоренко, Марта і д-р Татіяна Доберчак, Joan Drapak, Богдан, Дарія і д-р Уля і Рома Кекіш, Олекса Керекеша і Сергій Коломиєць, John, Linda & Adriana LiGreci, Richard & Susan Lewis, Михайло і Юля Повх, д-р Василь, Рома, д-р Нана і Олесь Саляк, Ксеня Саляк, родина Стадницькі, Ірена Стецьків, TS electric, Український Братський Союз, Василь і Анна Цюрпіта, Ігор Шабловський, Марія Зяя з родиною.

НА СЛУЖБИ БОЖІ ЗЛОЖИЛИ:

M. Atamanchuk, C. & R. Babey, D. & H. Borjes, Fam. Goonan, Dr. M. Gallager, W. & S. Kosman, D. & K. Kelleher, R. Matten, T. -M. Roditsky, H. & G. Thiele, L. Fish, C. Jarema, Н. Базарко, Г. і А. Богдан, М. і О. Боднар, О. Баздиґан, В. і Г. Балабан, род. Грабарчук, Т. Ґамбаль, О. і Я. Ґапій з пан. Н. і Я. Грицишин, Д. Ґенза, А. Ґеба, М. Доберчак, д-р Т. Доберчак, М. і Г. Дупляк, А. Дідик, Л. і Я. Дармограй, о. диякон М. і Ю. Добош, М. Зяя, о. Б. Карась (10), О. і Г. Климко, Д. і Б. Кекіш, З. Крамарчук, мол., М. Кулинич, П. Кисіль, С. Кашуба, д-р Я. і М. Макарушка, М. і М. Мотрук, Н. Мандрусяк, І. Ничка, М. і П. Наконечні, М. Наконечна, А. і Т. Осадца, С. Осадца, Я. і Г. Оберишин, А. Пірожек, Т. Паш, О. Павлишин, І. і О. Паливода, Е. Попович, О. Равлюк, Т, Рабій, Р. Саляк, д-р В. Саляк, К. Саляк, Б. Я. і Ґ. Стадницькі, Д. Сірко, о. Б. Сліпий, о. д-р В. Фіголь, Д. Чижик, П. Цюпа, М. Червоняк, род. Швайка, Церковний Комітет.

НА ЦЕРКВУ СВ. ПОКРОВИ
в його родинному селі Мужилів, Україна, зложили разом — 1,915 дол.

	500	д-р Василь і Рома Саляк;
	200	Орися Саляк
по	100	д-р Богдан і Дарія Кекіш, Борис Кекіш, Марія Кулинич, Петро і Ольга Кулинич, Ярослав Кулинич, Евстахій і Марія Кульчицькі, д-р Олег Кульчицький, мґр Михайло Рубич;
по	50	Евген Іваночко, Евген Лапичак, Надя Мандрусяк, Осип і Наталка Музичка, Василь і Пеля Олеськів, Стефанія Осадца, Ігор Шабловський;
	25	Роман і Брона Ковалів;
	20	Василь і Анна Пищимуха
по	10	Наталія Гаврилюк, Іван і Анна Капчак.

НА МЕМОРІЯЛИ — ЧАША і ХРЕСТ до ЦЕРКВИ СВ. ВОЛОДИМИРА В ҐЛЕН СПЕЙ, Н.Й. зложили:

	170	Орися, Христя і Ляля Саляк
по	100	Марта і д-р Татяна Доберчак, Евген і Евгенія Івашків, Роман і Надія Канюка, Яромир і Оксана Крупка, Олександер і Дарія Леськів, Стефан і Володимира Сливоцькі;
	55	Ростислав і Галя Мілянич;
по	50	Анна Бідяк, д-р Евген і Ліда Грабарчук, Іван і Елизавета Ґеба, Орест і Ліда Ґлют, Збіґнєв і Галя Кабан, Ірена Лабенська, родина Назаркевич, Юрій і Ольга Пастернак, Михайло і Юля Повх, Ірена Стецьків, Стефан і Надія Танасійчук;
по	30	Ярослав і Люба Дармограй, Анна Грицковян, Pat & Marta Pisciatelli;
по	25	Марта Данилюк, Теодозія Ґамбаль, Михайлина Каразіотіс, Михайло і Ірена Кіндрачук, Юрій і Людмила Костюк, Петро і Наталка Мельник, Іван і Ірена Мокрівські, Роман і Віра Павлюк, Олена Папіш, Ростислав і Галина Ратич, Володимир і Олімпія Роговські, Евдокія Туринська, Анна Швайка, Юрій і Марія Штогрин;
по	20	Ярослав Бобак, Нуся Дрогобицька, Богдан і Галина Кандюк, Стефанія Кашуба, Микола і Орися Лаба, Галина Лихолат, Марія Наконечна, Василь і Стефанія Наум, Орися Паславська, Стефанія Савчук, Теодор Дреботій, Василь і Анна Цюрпіта, Ярослав і Лідія Черник;
по	15	Мирон і Ольга Боднар, Ігор і Зіна Раковські, Jack & Yvonne Feher;
по	10	Володимир і Галя Балабан, Іван і Тереса Білий, Іван і Стефа Воргуль, Андрій і Віра Данилишин, Галина Дзюбан, о. д-р Михайло і Юлія Добош, Ярослава Гунчак, Іван і Анна Капчак, Александер і Анна Одуляк, Іван і Марія Петрівські, Параскевія Сусь, Юхим і Евгенія Харченко, Петро Цюпа, Богдан і Ольга Чапля, Дарія Чижик.

Разом ______________________ $2,270

НА ПОТРЕБИ ЦЕРКВИ СВ. ВОЛОДИМИРА, Ґлен Спей зложили:

50	Богдан Чапля;
25	Богдан і Люба Загайкевич,
20	Евфрузина Мартинець.

НА БУДОВУ ЦЕРКВИ В СЕЛІ КРАСІВЦІ, УКРАЇНА, зложили:

20 Зенон і Неля Крамарчук.

MEMORIAL SLOAN-KETTERING:

100	Орися Саляк;
75	М. Вальчишин, D. LILLIE і D. GUTHEIM.

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЮ ЙОРКУ

50 Любомир і Стефа Гуменюк.

НА ФОНД ДИТЯЧОЇ ЛІКАРНІ —ЖЕРТВ ЧОРНОБИЛЯ при УБС, зложили:

по	100	д-р Тарас і Любов Шеґедин, Орися, Христя і Ляля Саляк;
по	50	Орест і Ліда Білоус, Юрій і Рома Богачевські, Ярослав і Катря Червоняк, Ігор і Наталка Ґавдяк, Олег і Оленка Колодій, Сергій Ковальчук мол., Марія і Михайло Мотрук, Олег і Рома Миськів, Микола і Ольга Савчин, Michael & Kay Slavych;
по	40	John & Linda Li Greci, Ukr. Fraternal Credit Union;
по	30	Helen Pronko, Таня Шпур;
по	25	Володимир і Галина Балабан, Vince & Caryl Comforti, Марта Цимбаліста, о. Нестор і Тамара Коваль, Зенон Комоницький, Павло і Наталія Коновал, Maria & Greg Maik, Михайло Мохнач, Іван і Наталія Олексин, Jerry & Judy Pronko, Mr. & Mrs. Michael Poditsky, William & Elaine Rose, Іван Шулюк, Лука і Катерина Шморгай, Леся Телега, John & Audrey Thomas, Микола Турецький, Теодозій і Оля Зазуля, род. Стадницькі, Ukrainian Heritage Council — Scranton, Pa.:
по	20	Helen Boga, Ernestine Bohdan, Дарія Деревецька, Анатоль і Надя Фалько, Victor & Dolores Falvo, Ярослав і Розалія Ґавур, Осип і Ярослава Ґапій, Богдан і Герта Ґірняк, Аделіна Кривошеїна, Ann Mykalo, John & Marge Roditsky, Надя Савчук, Стефан і Анна Секрета;
по	10	Катерина Баран, Петро Цюпа, Людмила Ґайдар, Александер і Анна Одуляк, Гнат і Кліма Полюга, Микола і Ґалина Дупляк.

Разом ______________________ $1,660

Нехай Всевишній Господь нагородить всіх Вас своїми ласками і благословенням.

дружина — ОРИСЯ
доні — ХРИСТЯ і
— ЛЯЛЯ

Правдиву історію України — засобами кіно створює молодий київський кінорежисер О. Янчук

Олесь Янчук дав нам інтерв'ю відразу після перегляду у Чикаго створеної ним нової історичної кіноповісті „Атентат. Осіннє вбивство в Мюнхені".

Найперше просив би розповісти, як ви стали кінорежисером?

— Це сталося цілком випадково. З дитинства я любив малювати, захоплювався фотосправою. Що ж стосується кіно, то в шкільні роки, нам, хлопчакам, до вподоби були фантастичні фільми та картини на військові теми.

Та ось одного разу мій товариш приніс аматорську кінокамеру, з допомогою якої можна було знімати на плівку, а потім відтворювати на екрані різні події. Я був настільки вражений можливостями незнаної мені техніки, що твердо вирішив в майбутньому стати оператором, чи навіть кінорежисером.

Одержавши атестат про закінчення середньої школи, я подався до Київського Театрального Інституту ім. Карпенка-Карого і став студентом факультету кінорежисерів. Ніби одна мить минули п'ять років навчання, після чого був скерований асистентом режисера на кіностудію ім. О. Довженка.

Напевно, невдовзі із завзяттям взялися за самостійну працю?

— Не відразу, це на екрані все швидко відбувається, а в житті трохи інакше. Після того, як я попрацював кілька років асистентом, був безпосереднім учасником створення двох повнометражних художніх фільмів, відкрилась можливість показати, на що я здібний. Саме в той час на кіностудії було створено об'єднання молодих кінорежисерів „Дебют", в якому я і підготував свою першу самостійну кінороботу.

Скажіть, будь ласка, кілька слів про свого первістка.

— Я створив короткометражний художній фільм, який називався „В далеку путь". Він одержав похвальну оцінку знавців кіно, йдеться перш за все про відгуки досвідчених режисерів, окрім того картина була представлена на кількох конкурсах.

Здогадуюсь, що ви поцікавитесь про що розповідає знята мною стрічка, і тому, не чекаючи цього питання, відразу спробую відповісти на нього. Та найперше варто зауважити, що фільм, який можна переказати словами, нічого не вартий, його треба самому побачити. Але такої можливости тепер немає і тому доведеться сказати кілька слів про першу свою працю. Кінострічка „В далекий путь" передає мої власні відчуття екологічної обстановки, яка склалася в Україні після чорнобильської катастрофи. Варто додати, що твір до певної міри сюрреалістичний, він свідчить про режисерський пошук нової кіномови.

Чи не позначилася на вашій праці творчість О. Довженка?

— Повинен визнати, що я не тільки поважаю таких кінокласиків, як Довженко, Фелліні, Бергман, Тарковський, але і вчуся у них майстерності. Однак, це не означає, що змушений піддаватися їх впливам, адже в такому разі буду в своїх фільмах схожим на когось з них. А я прагну бути схожим тільки на самого себе, хочу виробити свій почерк, свій стиль, прислухаючись при цьому до свого внутрішнього голосу.

Цікаво, який зміст ви вкладаєте у поняття „внутрішній голос?"

— Цього, на жаль, я не можу висловити, це все дуже індивідуальне. Може в цьому криється таємниця кіномистецтва?

Поясніть як здійснюються ваші теоретичні положення в практичній діяльності?

— Пошлюся на свій перший повнометражний художній фільм „Голод-33", який створений п'ять років тому. Його бачили не тільки в Україні, але і в діяспорі, зокрема в тих містах Америки та Канади, де мешкають українці. Створюючи цю стрічку, я виходив з історичних подій, які мали місце в тридцяті роки на моїй батьківщині. Я добре знав, що несу велику персональну відповідальність за долю фільму перед глядачами, в першу чергу, за правдивість розповіді, адже правда робить нас вільними.

Все, про що ми досі говорили, можна вважати вступом до основного питання, яке стосується фільму „Атентат". Хотів би вас запитати: що спонукало взятися за цю тему?

— Це питання задають мені не тільки журналісти, але й глядачі в своїх листах, які надходять до мене. Всім я кажу, що існує певний зв'язок між попереднім фільмом „Голод-33" і останньою моєю працею. В цьому, на мій погляд, неважко переконатися. За часів совєтської влади нам, школярам, говорили, що ніякого голоду в Україні не було, це вигадки буржуазних націоналістів. Так само пояснювали, що визвольний рух у лісах західньої України є по суті „бандитизм", колябораництво, незаконні бандформування.

Однак, спілкуючись в Америці та Канаді з представниками української діяспори під час показу кінострічки про голод, я мав можливість скласти собі правдиву уяву про їх минуле, їх нелегку долю, про славний бойовий шлях Української Повстанської Армії, створеної у 1942 році.

І в якусь мить я відчув, що треба нарешті комусь сказати правду про ті історичні події, про провідників УПА, про мужніх бійців визвольної армії. Я вирішив взятися за цю нелегку, але благородну справу, тобто створити художній фільм, в якому простежити життєвий шлях людини від її участи в УПА до часу, коли вона змушена була еміґрувати за кордон. Спроба відкрити ще одну, фактично незнану сторінку нашої багатостраждальної історії, засобами художнього кіно — це для мене завжди є найцікавішим в праці. Якщо не ми, то хто ж донесе до усього світу правду про нашу Україну.

Просив би вас докладніше розповісти про працю над цим фільмом.

— Найперше треба було зібрати матеріял для майбутньої картини. З цією метою в 1993 році я поїхав до Канади, де працював в Українському Інституті св. Володимира, чимало нового довідався в німецькому Інституті освітньої політики, а також в Українському Конгресовому Комітеті Америки. Зібрані матеріяли лягли в основу сценарію, який написав Василь Портяк.

Багато часу було приділено знайомству з людьми, які особисто знали провідника ОУН працювали під його керівництвом. Чимало цікавих подробиць з життя Степана Бандери я довідався з

Я. Мука в ролі С. Бандери.

розповідей С. Стецько; охоронця лідера визвольного руху Батьківа, який тепер мешкає у Ню Джерзі; Романа Чайківського, який надав нам із власного архіву світлину Бандери. Ми використали її при доборі актора, виготовленні одягу.

Засобами, притаманними кіномистецтву ми розповіли про події, які беруть свій початок в 1947 році, коли маленькі рейдові бригади УПА, яких переслідували війська НКВД, переходили західні кордони, і закінчуються восени 1959 року, коли в Мюнхені вбили Степана Бандеру.

Зміст і стиль нашої картини чудово відчув композитор Володимир Гронський і написав музику, яка органічно ввійшла до тканини фільму.

А тепер кілька слів про те, як добиралося акторів, які виконують головні ролі?

— Я керуюся таким принципом: актор повинен не грати, а жити життям того героя, образ якого він створює на екрані. Я не терплю слабих акторів і тому відбір їх тривав досить довгий час, понад чотири місяці.

Образ Степана Бандери створив актор Ярослав Мука, ролю командира загону Орлика зіграв артист Молодечого Театру Валерій Легінь, а зв'язкову Марту — актриса Марина Могилевська. Вважаю, що вони виправдали мої сподівання.

Чи не видається вам, що Бандері у фільмі приділено мало уваги, ми по суті бачимо його на початку картини та в заключних кадрах?

— Знятий мною фільм, як ви знаєте, не носить назви „Життя і смерть Степана Бандери". Вважаю, що краще, коли трошечки не вистачає, ніж дано значно більше, ніж треба. Зважте, коли самого Бандери немає в кадрі, учасники подій, які відбуваються в цей час на екрані, ведуть про нього розмови. Треба відверто визнати, що створювати образ провідника ОУН було дуже важко, адже прикладів не було.

Розкажіть, де проводилося знімання фільму і хто сприяв його створенню?

— Ми фільмували в багатьох місцях, зокрема в Києві та столичній області, на Івано-Франківщині, у Мюнхені, а фінальну сцену знімали в

Ню Йорку.

А тепер щодо фінансування картини. Почну з того, що в Україні меценатство не заохочується. Та мені допоміг непередбачений випадок. 15-го грудня 1993 року на нюйоркському фестивалі „Фільм-форум" відбулися дві кінопрем'єри: „Список Шіндлера" С. Спілберга та „Голод-33". А наступного дня провідні американські газети, серед них „Ню Йорк Таймс", вмістили позитивні рецензії на ці стрічки.

Мною зацікавилися і насамперед Український Конгресовий Комітет Америки, який створив спеціяльний комітет на підтримку фільму „Атентат", сценарій якого я привіз зі собою. Принагідно хотів би висловити велику подяку президентові УККА Аскольдові Лозинському та віцепрезидентові Орестові Бараникові за повсякденну увагу та допомогу, надану у створенні картини.

Влітку наступного року вже були зняті перші кадри „Атентату". Свою частку у фінансування нашої роботи внесли ґенеральне представництво компанії „Авіалінії України" в Америці, українська компанія „Бизнес безпека" та національна кіностудія ім. О. Довженка, яку очолює Микола Мащенко.

На закінчення нашої зустрічі традиційне питання: які пляни на майбутнє, чим незабаром порадуєте глядачів?

— Скажу відверто: є ідеї, є гарні задуми, спрямовані на створення нових фільмів, присвячених правдивому показові історії українського народу, однак, дійсними вони можуть стати лише при наявності необхідних фондів. Я створив власну студію, яка називається „Олесь-Фільм", де зможу

Кадри з фільму „Атентат".

знімати все, як то кажуть, для свого серця, для свого задоволення.

Ми побажали Олесеві Янчукові здійснення його творчих плянів і висловили надію, що глядачі діяспори ще не раз матимуть змогу насолоджуватися його новими фільмами.

* * *

Коли скінчився показ фільму, група глядачів оточила режисера і, в повному розумінні цього слова, засипала його питаннями. Одні з них цікавилися подробицями створення кінострічки, інші — хотіли підтвердження, що Орлик — це той самий, якого вони знають, з яким спілкувалися, що Марта — то є родичка однієї старенької бабусі, яка на інвалідному візку приїхала, щоб подивитися на цей фільм. Всі ці факти переконливо свідчать, що художні образи, створені засобами кіно, є близькими до дійсних, отже картина історично правдива.

А я вступив в розмову з давнім знайомим професором Мирославом Семчишином, якого знають читачі часопису, як активного дописувача. Він не тільки висловив своє задоволення щойно переглянутим фільмом, але і розповів багато цікавого про зустрічі з Бандерою, коли вони разом вчилися у Львові.

Мені залишається лише висловити своє задоволення з приводу того, що „Свобода" не тільки одною з перших серед українських видань діяспори рішуче засудила вбивство провідника ОУН, здійснене Богданом Сташинським у Мюнхені, але і широко висвітлювала судовий процес над тим, хто пішов на службу до ворога. Наведу лише одну цитату із статті, надрукованої в цьому часописі в числі 193 з 9.10.1962 року:

„...українська національна спільнота у вільному світі, особливо ж проводи і членство українських націоналістичних угрупувань, трактують цей процес не як суд над Сташинським, але як суд над Москвою — смертельним ворогом українського незалежницького руху, всіх українських організацій, що вписали на своїх прапорах мету визволення України".

До цього важко щось додати.

Анатолій Гороховський

„Атентат" у Пармі

Заходом Українських Злучених Організацій Великого Клівленду і особисто голови Василя Ліщинецького 9-го березня ц. р. у залі Свято-Покровського Осередку в Пармі, Огайо, відбувся показ фільму „Атентат" спільного виробництва УККА і кіностудії „Олесь-фільм" (Україна). Про те, що фільм є на часі і що ним зацікавилася українська громада, свідчить її багаточисельна участь у його висвітленні.

Ми вже давно чекали такого фільму, бо все, що було написано, сказано і показано за часів совєтської влади про визвольний рух в Україні після Другої світової війни мало одну мету — явною брехнею скомпромітувати діяльність ОУН–УПА в перід збройної боротьби проти окупантів. В останні роки вже були спроби показати українському глядачеві події національно-визвольної боротьби в Україні в 1940-50-их роках у фільмах „Вишневі ночі" і „Страчені світанки". Але в них національно-визвольну боротьбу трактувалося як братовбивчу громадянську війну, а не як боротьбу українського народу за звільнення всієї України від чужоземних колонізаторів.

У фільмі „Атентат" правдиво відображено дійсний стан речей. Тут, без перебільшення, показано неймовірно важку працю Проводу ОУН–УПА в умовах важкої збройної боротьби в краю і великої організаційної праці за кордоном. Серед різних епизодів фільму хочеться підкреслити той факт, як енкаведисти застосовували різні форми і методи у своїй катівській роботі, щоб примусити до зрадництва деяких слабодухих людей. Прикладом сексотства, показаним у фільмі, остаточно вибивається ґрунт з-під ніг тих, хто ще й донині приписує боротьбу УПА до якогось бандитського руху. Так, в УПА були і бандити типу сташинських, вишколені большевицькими чекістами і заслані в її ряди. Ці банди каґебістських головорізів убивали невинних людей і відносили ці злочини на рахунок УПА. Правдиво у фільмі відображено патріотизм і відданість бійців УПА ідеям українського націоналізму, які віддавали своє життя за друзів, за волю народу. Так зробив командир Орлик, який спрямовує на себе вогонь москалів, рятуючи своїх побратимів по зброї та важливі документи Проводу ОУН.

Прикладом доброго наслідування для всіх патріотів України показано провідника ОУН Степана Бандеру і всю його родину. У фільмі цілком прородно і правдиво проілюстровано їх скромне родинне життя та взаємну допомогу одне одному. Діти розуміють свого батька, що він за великими справами не може собі позволити часто спілкуватися і бути з ними наодинці. Така вже доля кожного і справжнього українського революціонера.

Єдине про що хотілося би зауважити — це музичне озвучення фільму. Десятирічна збройна боротьба УПА стала легендою. Ці легендарні подвиги безстрашних українських повстанців перелилися у безліч народних пісень. Чому жодна з них не прозвучала у фільмі?

Петро Твардовський

Творча молодь України в Баффало

В днях 7-го і 8-го березня до Баффало, Н.Й., загостила Група Творчої Молоді України заходами Громадського комітету міста та околиць.

В приміщеннях Державницького Фронту відбувся вечір на тему політично-суспільних та культурних процесів в Україні. Після привітань представниками організаторів вечора, Олесь Доній, радний Києва та колишній організатор студентської голодівки в 1990 році, представив гостей з Групи Творчої Молоді України.

В своїм слові О. Доній накреслив сьогодення соціяльно-політичних і культурних процесів, які після п'ятирічної незалежности є в невідрадних обставинах. Згодом О. Доній запросив до слова Максима Розумного, філософа, котрий займається питанням сьогоднішнього соціо-політичного становища в Україні і на цю тему видав працю п. з. „Справа чести". Аналізуючи сьогоднішнє суспільство, він приходить до переконання, що старше покоління, утверджене совєтчиною, залишається найбільш консервативним на новотвори, з тугою за добрими часами минулого. Молодь, навпаки, бачить в майбутньому перспективи покращання економічно-політичного наставлення до всіх змін. На жаль, сьогодні державну владу держать в своїх руках колишні номенклятурники, котрі надуживають владою для особистої наживи і, можна додати, майже безкарно. Все це йде проти сьогоднішнього Уряду під знаменником самостійности.

З черги виступав письменник Андрій Кокотюха. Відчуження пересічного громадянина України від процесів української культури пояснює він вантажем минулої русифікації та напливом російськомовної „легкої" літератури. А. Кокотюха є одним з перших прозаїків в Україні, котрий пише на пригодницько-кримінальні теми з домішкою романтики. Його книжка „Шлюбні ігрища" саме віддзеркалює ці теми і таким чином популяризує читання українською мовою. Згадав він при цьому розбіжності між письменниками молодшого і старшого поколінь у способі творчости і розповсюдження літератури.

Роля діяспори у виповненні „білих плям" в історії та культурі є найбільшим вкладом в утвердженні державности. Сьогодні, при матеріяльних браках, приходиться виховувати нашу молодь в школах без відповідних українських посібників і вчителів, що є дуже тяжко.

Сергій Жадан, як сказав Осип Зінкевич, при першій зустрічі в Харкові з ним заявив, що він поет. Він сказав, що слухачі не завжди розуміли його поезії. На мою думку, його поезія має і ритм, і зміст сьогоднішнього американського „реп"-у. Він є автором кількох поетичних видань, між ними „Цитатник".

На закінчення вечора виступив О. Зінкевич, промотор тури і голова В-ва „Смолоскип". Він звернувся до слухачів з проханням підтримати матеріяльно творчу молодь України, сприяючи виданням їхньої творчости.

На слідуючий день, 8-го березня, в приміщенні залі православної громади св. Трійці відбулася вистава „Арабески" в постанові театральної групи молоді з Харкова. Виступали Н. Цимбал, В. Коробка, Д. Туркевич і Мишко Озеров. Виконуючи мереживом ходового плетива твори М. Хвильового, Г. Сковороди, В. Стуса та С. Гординського, Оксана Олешко, режисер драматичної групи, у формі мережива-плетива вивела віночки переживання характерів творів авторів. Це надзвичайно оригінальна вдала інтерпретація, яка примусила глядача вдуматися в символи виведених плетив.

Після закінчення вистави глядачі ще довго не розходилися, спілкуючися з талановитою молоддю з України. Ці молоді люди сьогоднішньої творчої ґенерації дають нам віру в світле майбутнє України.

Треба висловити вдячність всім організаторам за гостинний виступ в нашій громаді Творчої Молоді України, як рівнож подяку за солодке і каву парохові церкви св. Миколая о. М. Процикові, ОЖ ОЧСУ і сестрицтву св. Трійці.

М.С.

Вечір СФУЖО присвячений 10-тій річниці чорнобильської катастрофи

У середу, 6-го березня 1996 року, в приміщенні КУМФ у Торонто, при численно зібраній публіці, відбувся поминальний вечір, присвячений жертвам чорнобильської катастрофи і студії тієї страшної події в Україні.

Вечір, відповідно до нагоди, мав дуже поважний настрій. Розпочато програму молитвою „Богородице Діво" (музика Гнатишина) у виконанні сопрано Люби Козак, при фортепіяновому супроводі Христі Гарасовської-Шевчук. Ікона Пресвятої Богородиці в центрі сцени підкреслила молитовну атмосферу. Вечором проводила член Екзекутиви СФУЖО Володимира Лучків, яка після молитви проголосила одноохвилинну мовчанку в пам'ять жертв Чорнобиля. Після того у формі художнього читання проілюстровано цю страшну трагедію. Ніна Теліжин, відома акторка і декляматорка, прочитала із незвичайним зрозумінням та вичуттям трагедії людської душі два уривки із поеми Івана Драча „Чорнобильська Мадонна": „Сучасна Сковородистка" (Мисливська бувальщина), в якій представлена уміраюча бабуся, і другий уривок: „Хрещатицька Мадонна". Глибоке розуміння людської душі так поетом, як і артисткою, дало учасникам вечора потрясаючі переживання.

Ігор Кобрин, режисер, заки показав новий фільм про Чорнобиль, дав деякі пояснення обставин, в яких відбулася катастрофа, він же був її свідком. У 1986 році вільно йому було бачити лиш те, що дозволено. А Чорнобиль перейшов по Україні, „як танк", за його словами, „як чума".

Кінцеве слово після показу фільму мала голова СФУЖО Оксана Соколик, яка в свойому слові нагадала про серію демонстрацій, пресових конференцій, виступів СФУЖО на форумі ООН та інших дій, які мають перед світом показати всю глибину цієї трагедії, яка має глобальний характер, а Україну ця трагедія коштує найбільш людських і екологічних жертв.

При вході можна було взяти матеріяли в англійській мові, які видрукували американських журнал „Club Woman" про Чорнобиль і працю СФУЖО.

Аріядна Стебельська

ПОДІЇ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УНДОМУ В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон, Н. Дж. — Місцевий Український Народний Дім повідомляє, що Загальні збори його членів відбудуться у неділю, 31-го березня, у власному приміщенні, 140 Проспект аве. Початок о год. 3-ій після полудня.

ВІДЗНАЧЕННЯ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ В ТОРОНТО

Торонто. — Канадський Фонд Дітям Чорнобиля влаштовує відзначення 10-ої річниці чорнобильської катастрофи, які відбудуться від 20-го квітня до 5-го травня. Програма включає доповідь д-ра Д. Марплза, фотовиставки, Панахиду, процесію із свічками, виступи молоді, концерт п. з. „Святий Дніпро" та ін. Детальніші інформації з датами та місцями проведення імпрез поміщені у „Свободі", ч. 54 з 20-го березня ц. р.

Організаційна праця у відділах УНСоюзу йде вперед

Помимо Різдвяних свят та суворої зими, віддані організатори у відділах УНСоюзу постійно дбають про поповнення їх новими членами. І ось знову за місяці січень і лютий ц. р. вибиваються довголітні організаційні чемпіони М. Пилип'як і М. Кігічак з Відділу 496. Перший вже здобув сім нових членів, а другий п'ять. До них долучилася ще О. Лаврин, Відділ 175, одна із молодших секретарок, здобувши п'ять нових членів у цьому році. Наші відомі організатори д-р А. Слюсарчук, Відділ 174, О. Хома, Відділ 383, та В. Зацерковний, Відділ 439, можуть почванитися чотирма членами. Багато секретарів вже дали по 3, 2 і по одному членові. Це є гарний початок і якщо всі секретарі будуть дальше так завзято працювати, а другі організатори виявлять також таку плідну діяльність, цей рік принесе напевно гарні організаційні вислідки. За два перші місяці вже здобуто 132 члени.

Тому прохаємо всіх союзних діячів пам'ятати про організаційну працю, яка є найважливішою у нашій організації. За всі заходи у приєднанні нових членів Екзекутивний Комітет є завжди всім організаторам дуже вдячний. Хто плянує стати новим організаційним першуном, повинен вже братися до праці. Щиро заохочуємо всіх наших довголітніх союзовців та тих, що включилися щойно недавно, посилити свої заходи для збільшення членства відділів та цілої організації, тим більше, що впроваджено нові та дуже дешеві термінові грамоти, які напевно знайдуть позитивний відгук у нашій громаді.

Екзекутивний Комітет УНС

Чикаґська Округа СУА відбула Різдвяну зустріч

Чикаґська Округа СУА вже довгі роки організує свою традиційну імпрезу під назвою Різдвяна зустріч. Хоч це святкування відбулося 3-го лютого, під кінець різдвяного сезону, то ніяк не втратило символіки і чарів українського Різдва. Сам вечір відбувся в авдиторії собору Свв. Володимира і Ольги, різдвяний настрій підкреслювала засвічена ялинка і інші декорації так, що численні гості, увійшовши в залю, зразу відчули українську гостинність, рідний сердечний настрій, родинне тепло.

Сама імпреза була плянована і переведена окремим комітетом членок усіх відділів, під вмілим проводом Люби Калін, котра коротким словом відкрила вечір і попросила до слова діючу і почесну голову Округи Анастазію Хариш. Вона привітала представниць інших жіночих організацій, гостей і союзянок та пригадала про символіку і значення українського Різдва на чужині. Відтак Христина Харкевич-Дзюк прочитала короткий поетичний есей про суть українського Різдва, а далі ведуча програмою попросила присутнього отця Миколу Косарчина провести молитву і поблагословити страви та просила гостей до смачної вечері, що її дуже дбайливо і елегантно приготовили союзянки.

Після вечері проходила мистецька програма, що її приготовила Віра Лесик. Вона виконала мелодеклямацію авторства львівських студентів, при фортепіяновому супроводі молоденького Андрійка Федишина на мелодію „Тиха ніч". З черги Катруся Барановська і Андрійко Федишин виступили з глибини сердець з рецитаціями свято-різдвяних побажань, а В. Лесик закінчила програму фортепіяновою в'язанкою творів Косенка. Зчерги присутніх частовано „солодким" на запрошення ведучої програмою Л. Калін.

Окреме признання і подяка належиться Комітетові свята, що цілий день воювали побідно з баняками в кухні, а не менше юним союзянкам-членкам 85-го Відділу, бо без їхньої помочі і труду Різдвяна зустріч не була б увінчалася моральним і матеріяльним успіхом. Дуже приємно було чути деяких колядників, а точніше колядничок, що ще довго вперто продовжували колядувати, як колись вдома в Україні.

Ірена Попович

Вісті з Центральносхідньої Фльориди

В неділю, 10-го березня, в домі Українського Культурного Центру в Дейтона Біч Українсько-Американське Об'єднання відсвяткувало річницю смерти нашого великого поета і пробудителя Тараса Шевченка, а також згадали про річницю смерти генерала УПА Тараса Чупринки.

Голова товариства Володимир Коваль відкрив свято „Заповітом" Тараса Шевченка і прочитав короткий реферат, Василь Чемера відчитав життєпис Т. Шевченка в українській мові, а Стела Чепак в мові англійській. Онуфрій Мізюк віддеклямував вірш Сидора Воробкевича „Мово рідна, слово рідне", вірш Павла Тичини „Україно моя, дорога і рідна".

Українським гимном закінчили свято, опісля розпочали обід, дохід з якого призначено на сплачення боргу Українського Культурного Центру в Дейтона Біч.

Онуфрій Мізюк

Москва...

(Закінчення зі стор. 1)

військ проти чеченського народу. Парляментаристи Валерій Борщов, Віктор Курочкін і Юлій Рибаков заявили, що від половини лютого російські війська ведуть невиправдані бої, в яких гине багато росіян, а також мирних чеченських громадян, в тому числі жінки і діти.

Фльорида вшанувала Кобзаря

Амбасадор України в ЗСА Юрій Щербак виступив на урочистих зборах української громади міста Веніс, Фла, присвячених 182-им роковинам з дня народження Тараса Шевченка.

У доповіді „Спадщина Кобзаря і незалежна Україна" амбасадор розповів про немеркнуче значення безсмертної творчости Тараса Шевченка, про ролю його полум'яних ідей в духовному відродженні української самостійної держави.

З поетичною програмою, складеною з творів Кобзаря, виступив заслужений артист України, актор Львівського Театру ім. Марії Заньковецької Святослав Максимчук.

Під час зустрічей Ю. Щербака з численними представниками української громади в Сейнт Пітерсбурзі та Норт Порті амбасадор детально ознайомив присутніх з сучасним станом українсько-американських відносин, наголосивши на особливо важливому значенні недавньої зустрічі Президентів України і ЗСА для зміцнення міжнародного статусу України.

Під час перебування в столиці Фльориди місті Телагассі амбасадор України зустрівся з віцегубернатором Бадді МакКеєм, вів переговори з керівництвом Фльоридського університету, з представниками агробизнесу та інших галузей економіки цього південного стейту, які зацікавлені в розвитку зв'язків з Україною. Досягнуто домовлення про проведення спільного семінару для вивчення можливостей поширення торговельно-економічного реґіонального співробітництва.

Амбасада України в ЗСА

Ще про...

(Закінчення зі стор. 2)

мешканців України характерний високий освітній рівень, і отримання права постійного проживання на таких підставах досить поширене. Приємно нагадати, що, згідно з існуючим тепер законом, одержавши вищезгаданий документ (labor certificate), особа, яка бажає одержати „зелену картку", не повинна виїжджати на батьківщину для зміни свого статусу, а може це зробити на території ЗСА, заплативши державі відповідну суму за нелегальне перебування.

2. Одержання на першому етапі робочої візи (для спеціялістів з вищою освітою або бизнесменів — це візи H1B та L1). У даному випадку йдеться про легалізацію у стані чужинецького працівника, що дає право перебування у ЗСА не тільки власникові візи, але й членам його сім'ї. У майбутньому, власники цього типу віз мають можливість перейти на статус постійного мешканця ЗСА. Щоправда, для одержання подібної візи нелегальникові потрібно виїхати за кордон, щоб в одному з консулятів ЗСА одержати візу. Не дивлячись на дозвіл працедавцеві від реґіонального іміґраційного центру взяти вас на працю та відповідне повідомлення про це консуляту, право остаточного рішення про надання візи надається працівникам консулятів. Візу можуть відмовити, якщо, наприклад, перевірка виявить неправдиву інформацію, або особа перебувала у ЗСА нелегально багато років.

3. Час від часу Уряд ЗСА надає амнестію нелегальним, що відповідають відповідним вимогам. Наприклад, у 1987 році біля трьох мільйонів людей, що нелегально перебували у ЗСА від 1982 року, одержали спочатку право умовного проживання, а після потвердження знання історії ЗСА та англійської мови, — право постійного проживання. Понад мільйон осіб одержали „зелені картки", згідно з програмою для тих, хто прибув до ЗСА раніше січня 1982 року. Деякі програми легалізації стосуються лише певних країн та професій. Щорічна іміґраційна льотерія — це також свого роду поступова амнестія, що дає нагоду щорічно одержати право постійного проживання в ЗСА біля 4,000 громадян України (не рахуючи членів родин), більшість яких знаходяться у ЗСА.

4. Продовжує існувати можливість одержати право постійного проживання і тим, хто має підстави просити притулок у ЗСА. Поширені чутки про те, що іміґраційні служби припинили надавати притулок громадянам України, не відповідають дійсності і викликані тим, що за попередні роки десятки тисяч осіб з колишнього СССР подали прохання про притулок, або не маючи підстав для цього, або скористались послугами бюр чи осіб, які обіцяли клієнтам лише „зробити" дозвіл на працю. Назагал, більшість відмов азилю стається саме з вищезгаданих причин.

У справі іміґраційних питань просимо звертатися на адресу:

Pallada International, Inc., 98 Second Avenue, 2nd floor, New York, NY 10003; tel: (212) 387-8683.

ЗАКІНЧИЛАСЯ офіційна візита до Москви президента Грузії Едуарда Шеварднадзе. У висліді переговорів підписано грузинсько-російську декларацію. Зусилля Москви, спрямовані на відновлення її впливу в межах колишнього Совєтського Союзу, знову підтвердив президент Борис Єльцин, відверто заявивши, що Росія робитиме все, щоб східньоевропейські країни не стали членами НАТО. У відповідь Е. Шеварднадзе сказав, що його „дуже занепокоїло" рішення Державної Думи Росії скасувати Біловезькі угоди з1991 року. „Мова йде про повернення до старого тоталітарного режиму. Це заторкує інтереси не тільки Росії, але й усіх незалежних держав, які входять до Співдружності",— підкреслив грузинський керівник. Протестуючи проти сваволі російського парляменту, Е. Шеварднадзе відмовився від запланованої зустрічі з головою Державної думи Геннадієм Селєзньовим. Той, у свою чергу, остеріг, що „нерозважливий крок" Е. Шеварднадзе приведе до ускладнень, коли Дума обговорюватиме питання щодо ратифікації російсько-грузинської угоди.

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ УНСоюзу

Пригадуємо, що вкладки за забезпеченеві грамоти є платні на 1-ий день місяця, а не при кінці.

Просимо своєю точною вплатою допомогти секретареві вашого Відділу на час розчислитися за збірку вкладок до Головної Канцелярії.

Головна Канцелярія УНСоюзу

Св. п. Г. Кобець

Св. п. Г. Кобець

Живеш і диву даєшся: де наші письменники, де майстри слова, творці непроминальних полотен нашого бурхливого віку? Невже світ так і не дізнається про трагедію української людини в часи її найжорстокішого поневолення „єдинокровним і старшим" комуністичним братом імперії зла? Важко знайти нині українця на білому світі, який би не пережив нелюдських тортур на своїй рідній землі лише за те, що він любив і любить її до самого скону — так і проситься такий страдник на сторінки нашої клясики, щоб онуки й правнуки наші знали, за що клали свої голови їхні діди й прадіди. Та одописці наші, прославляючи етноцид „брата-єдиновірця" над власним народом українським, списали всі пера й випили всі чорнила — їхні чорнильниці, як і їхні душі, спорожніли й припали пилом байдужости... А тем для створення епопей наших страждань є нескінченний ряд. От хочби взяти життя Гната Яковича Кобця.

Народився він 26-го вересня 1907 року в селі Дмитрівка (Петропавлівський район Дніпропетровської области в Україні) в селянській багатодітній родині — семеро їх батькам послав Господь. Закінчив Гнат сільську початкову школу, готуючись іти шляхом батьків — жити й працювати на власній землі. Та не так сталося, як бажалося — ще до початку колективізації в Україні московський червоний окупаційний режим вдався до обезголовлення українського села — по всій Україні прокотилась хвиля арештів заможних (читай: трудолюбивих!) селян. Був заарештований і суджений показовим судом на 20 років сибірського заслання й батько підростаючого Гната. Старий Яків загинув на засланні — так розпалась родина Кобців. В 1933 році з голоду померли двоє Гнатових братів, а решта братів і сестер його порозбігались з рідного села, щоб уникнути переслідувань. Забіг у світи й Гнат, зрідка навідуючись до свого села. 30-го червня 1929 року хтось підпалив управу СОЗ'у. За це в селі Дмитрівці навмання було заарештовано 27 молодих мужчин, серед яких був і Гнат. При перевезенні до дніпропетровської в'язниці, Гнат втік і без документів подався на Кавказ. Живучи із фальшивими паперами, Гнат в 1935 році був заарештований, привезений в рідне село й суджений виїздною трійкою на п'ять років примусових робіт.

Так почались невільницькі митарства молодого Гната. Протягом двох місяців 1936 року він подорожував етапом до Владивостоку. У квітні того року серед 4,600 каторжан кораблем відчалив із Владивостоку в напрямі бухти Ногаєво, куди прибув після 22-ох днів бурхливої морської подорожі. Перед подальшою подорожжю до Колими каторжан відповідно „оформили" й після ледяної лазні вони були обуті в ликові постоли, а в'язничі бушлати докінчили їхнє перетворення в справжніх „зеків". 700-кілометрову подорож до Колими каторжани відбули за кілька днів у відкритих вантажних автомашинах при лютому морозі довгої сибірської зими, а після цього, напівживі від голоду й холоду каторжани протягом кількох днів добирались до копальні „Партизан", де з ходу почали будувати шатра для власного поселення.

Так розпочався в житті Гната страшний період страждань, випробувань і мук при видобутку золота у вічних сибірських мерзлотах. Багато зложило костей там наших людей, але Гнат витримав і на початку 1941 року був звільнений. Прибувши в рідне село, недавній каторжанин побачив, що йому немає там місця, й виїхав до Артемівського, де працював в копальні соли, а пізніше опинився на лісопромислі Півночі Росії, де його й застала Друга світова війна.

Вже на другий день війни Гнат був покликаний до війська й за порівняно короткий час вислані на фронт, де в околиці Смоленська попав до німецького полону. Будучи в полоні в районі міста Орша, Гнат пізньої осени 1941 року втік з полону й вернувся в рідне село, подолавши пішки понад 1,200 кілометрів в надзвичайно складних умовах розрухи й небезпек в Україні. Повернувшись додому, Гнат на прохання односельчан став заступником голови села, а потім і начальником сільської поліції. Вневдовзі за доносом своїх односельчан Гната заарештувало Гестапо. Під градом досить несуразних звинувачень Гнат стійко переніс чотирьохденний допит нового „доброчинця", вийшов на свободу й відмовився від праці в поліції рідного села Дмитрівки. Скоро односельчани запросили Гната очолити їхній колгосп, який порядно підупав в результаті окупаційного режиму нових, на цей раз німецьких, окупантів. Ставши головою колгоспу Дмитрівки, Гнат робив все можливе, щоб в страшних умовах немилосердного грабунку нових „господарів" України забезпечити харчами і фуражом своїх людей. В серпні 1943 року Гнат покинув рідне село за кілька годин перед вступом до нього московських військ, пам'ятаючи всі добродійства „старшого брата" у відношенні до нього, до його родини та до народу взагалі.

Довгий і тяжкий шлях Гната був на чужину. Груди його рвала невимовна розпука — в рідній хаті він залишив молоду кохану дружину й двох дрібних дітей — донечку й синочка. Та розпука не давала йому спокою все його життя до останнього подиху. Кишинів, Аджут (Румунія), Берецк (Мадярщина), Краків (Польща), Штеттін (Німеччина) — таким шляхом пройшов сталінський каторжанин і гітлерівський військовополонений в незнаний, обійнятий смертельним полум'ям війни, світ.

У травні 1944 року Гнат попав до Норвегії. Німецька будівельна компанія Штеттіну, в якій працював Гнат, взялася будувати військове летовище в Тортоні й Мосі (Норвегія) і, не питаючись згоди безправних остівців, перевезла їх через Балтику й примусила працювати в тій далекій країні. Після капітуляції Німеччини в травні 1945 року Гнат в числі понад 4,000 остівців був виданий Москві. Зорієнтувавшись що й до чого, бувший подвійний — московський і німецький — невільник втік в хащі-дебрі незнаної країни й ховався „в строгім пості", де тільки міг. Добравшись до Осло, Гнат „став" поляком і, приховавши своє справжнє ім'я й прізвище, під іменем Соколовського сховався в польському таборі. Звідти, як „поляк з кости й крови" попав в Інтерлягер (Норвегія), а потім разом з польськими втікачами був перевезений до Німеччини. В 1947 році Гнат законтрактувався на працю до Англії, звідки в кінці 1950 року повернувся до Німеччини, де протягом трьох років працював у вартівничій компанії.

У 1953 році Гнат Соколовський прибув до ЗСА. Своє справжнє прізвище повернув собі, приймаючи американське громадянство в 1970 році.

Поселившись в місті Рочестері, Н. Й., Гнат влаштувався на працю в компанії Галоїд, яка пізніше стала називатись Зірокс. Там він закінчив свій трудовий вік, вийшовши на пенсію в 1972 році. Вже з перших днів свого поселення в Рочестері Гнат Кобець вписався до парафії Св. Покрови УАПЦ, став членом Української Кредитової Спілки, увійшов в коло Прихильників УНР і взагалі став національно свідомим рушієм української громади Рочестеру.

Свою розпач за втраченою родиною Гнат старався заглушити працею на церковному і релігійному полі — будував храм Св. Покрови в Рочестері, співав довгі роки в церковному хорі, жертвував на цілі українського державного центру в екзилі, а коли стала „тріщати" імперія зла, Гнат списався з родиною і всі свої можливости кинув на допомогу дружині й дітям. Тяжко пережив він вістку про голодну смерть його улюбленої донечки, яка сталась в 1946 році. Утіхою подвійного каторжанина залишалася його вірна дружина й син з трьома дітьми.

В 1992 році Гнат відвідав рідне село, побачив ще раз біду свого рідного народу й за словами Т. Шевченка, гірко плачучи, подався знову на чужину.

Така химерна доля Гната Яковича Кобця, звичайного українського селянина. Чи треба щось фантазувати, розповідаючи про таку незвичайну долю звичайної скромної української людини нашого жорстокого віку?

Письменники, поети й драматурги України! Повикидайте ваші старі надщеблетні вислужництвом перед вашими катами пера, застругайте нові й прислужіться правдою землі, яка вас породила — розкажіть світові правду про страждання вашого народу, народу, який вас породив — ви перед ним у боргу!

Н. Н.

Ділимося сумною вісткою з рідними і приятелями, що 7-го березня 1996 р. несподівано відійшов у вічність наш найдорожчий ТАТО, ВУЙКО і ШВАҐЕР

бл. п.

РОМАН МИХАЙЛО КАЛИТЯК

народжений у Львові 1922 р.

ПОХОРОННІ відправи відбулися 11-го березня 1996 р. з української католицької церкви Непорочного Зачаття в Гемтремк, Миш.

В глибокому смутку:

доня — ОЛЕНА ДЕЙВИС з чоловіком ДЖИМОМ
син — РОМАН
сестрінка — КВІТКА ІВАНИЦЬКА з чоловіком ІГОРЕМ та родиною
шваґерка — МАРІЯ КАВКА з чоловіком .. МИКОЛОЮ та родиною.

Складаємо щиру подяку нашій родині і всім приятелям за їхні молитви, Служби Божі і участь у похороонних відправах. Одночасно дякуємо всім жертводавцям, які склали пожертви в його пам'ять.

Вічна йому пам'ять!

З великлим болем повідомляємо родину і приятелів, що після трагічного випадку в Dover, De. 2-го березня 1996 р. на 54-му році життя відійшов від нас у вічність наш незабутній МУЖ, БАТЬКО, СИН, СТРИЙКО і ВУЙКО

бл. п.

ЮРІЙ Т. СТЕПАНЯК

Залишив у глибокому смутку:

дружину — ДАРЛІНУ
сина — МАРКА
маму — ДАРІЮ
сестер — ЛІДУ ХАНИК з мужем ЮРІЄМ та їхніми дітьми ЯРОСЛАВОМ з родиною й РОКСОЛЯНОЮ в Україні
— МАРТУ КОКОЛЬСЬКУ з мужем РОМАНОМ із донями ЛІДОЮ ФОРМАН-КОКОЛЬСЬКОЮ з мужем КАРЛОМ, ЛЯРИСУ ФОРМАН та дітьми
брата — ВОЛОДИМИРА з дружиною ЛЮБОЮ та дітьми: ВІРОЮ, ХРИСТИНОЮ та МИКОЛОЮ
та ближчу і дальшу родину в Україні.

ПОХОРОННІ відправи відбудуться в п'ятницю 22-го березня о год. 3-ій по пол. в Yasik Funeral Home, 607 Harrison Ave., Wilmington, De. Tel.: (302) 652-5114.

СВЯТА ЛІТУРГІЯ і похорон відбудуться о год. 10-ій рано, в суботу 23-го березня у церкві св. Миколая, 408 Harrison Ave., Wilmington, De.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Катруся Кіляр встановила рекорд в скоку у височінь

Катруся Кіляр, учениця середньої школи Дж. П. Стівенс в Едісоні, Н. Дж., першунка легкої атлетики в скоку у височінь в 1995 році, взяла участь 11-го лютого ц.р. в стейтових змаганнях середніх шкіл Ню Джерзі в Принстоні, де знову здобула перемогу, цим разом з рекордовим вислідом 5 футів 9 інчів.

Цим своїм великим осягом талановита Катруся притягнула до себе велику увагу багатьох тренерів високих шкіл в Північній Каролайні, Вірджінії, Бостоні, Фльориді, Ню Джерзі і навіть у Військовій Академії у Вест Пойнті. В найбільшій щоденній газеті Ню Джерзі „Стар Леджер" в числі з 15-го лютого ц.р. був поміщений великий допис про Катрусю, що його написав коментатор Джим Лемберт. Тією рецензією „Стар Леджер" вшанував Катрусю відзначенням „Дівчина — атлетика тижня", в якій згаданий спортовий колюмніст цитує думки юної атлетки і її тренера Ґордона Нінберґа. Між іншим, тренер Нінберґ сказав в розмові з журналістами, що його учениця вже невдовзі осягне висоту 6 футів, „це тільки питання часу".

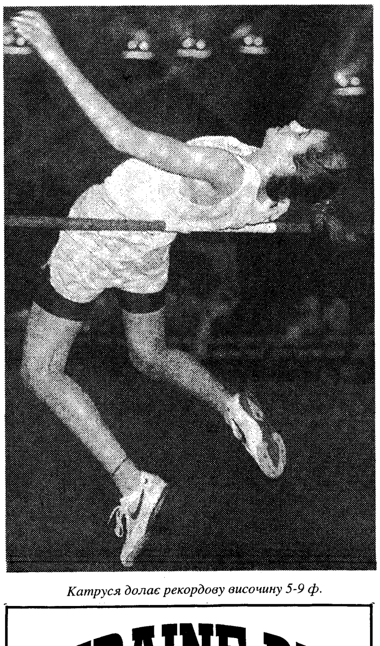

Першунка стейту Ню Джерзі Катруся Кіляр.

В свою чергу, на запит кореспондента, „чи мріє Катруся евентуально закваліфікуватися на олімпійські випробування, Катруся відповіла, що для цього є вимога подолати висоту 6 1/2 ф. „Та навіть якщо я не дістану можливості на цю пробу, було б гарно для мене осягнути цю висоту". Треба підкреслити, що поряд зі спортом вона вибивається в науці, як одна з найкращих студенток у своїй школі. Якщо йдеться про спорт, то Катруся не випадково прямує до вершин. Її батьки і ціла родина були активістами в спорті: батько Роман, колишній футболіст, футбольний суддя, футбольний тренер новацької дружини „Ч. Січі" в 1985-86 роках, в якій теж пробувала свої сили Катруся. Мама Тетяна, з дому Сташків, завжди була прив'язана до УСВТ „Ч. Січ" та свого часу виконувала обов'язок опікунки в Спортовій Школі „Ч. Січі", де продовж двох років учасницями були Катруся і її сестра, теж легкоатлетка Адріяна. Відомо, що продовж довгого часу, починаючи від 1957 року, активістами в УСВТ „Ч. Січ" були бабуся Михайлина і дідусь інж. Осип Сташків, який й досі входить до Управи на пості голови Контрольної комісії. Ціла родина є теж членами 214-го Відділу УНСоюзу при УСВТ „Ч. Січ", в якому головою є інж. О. Сташків.

Не сумніваємося, що Катруся своїм ентузіязмом і відданістю спортові скорше чи пізніше осягне мету, якою є добитися до „Олімпійської проби" і остаточно до Олімпійської репрезентації Америки.

(от)

Катруся долає рекордову височину 5-9 ф.

Календар змагань кошиківкової жіночої репрезентації на Олімпіяді в Атланті

Вже опубліковано календар змагань кошиківкових дружин на Олімпіяді в Атланті. Збірна чоловіків України не закваліфікувалася до виступів в Атланті.

Жіноча збірна України виступить вперше в історії на цьогорічній Олімпіяді в ролі чемпіонок Европи. Саме завдяки цьому титулові українки автоматично здобули „олімпійську ліцензію" і виступлять між 12 збірними, які на початку змагатимуться в двох рівнорядних підгрупах і по їх закінченні в кваліфікаційні рунді за вхід до ігор за олімпійські золоті, срібні й бронзові медалі.

Згідно з розкладом ігор, Україна має визначені такі зустрічі:

21-го липня 1996: Україна — Заїр.

Інші зустрічі підгрупи: Південна Корея—Австралія, Америка — Куба.

23-го липня 1996 — Україна — Америка.

Інші зустрічі підгрупи: Заїр, Куба — Південна Корея.

25-го липня 1996: Україна — Південна Корея.

27-го липня 1996 — Україна — Куба.

29-го липня 1996: Україна — Австралія. В іншій підгрупі змагатимуться Італія, Китай, Бразилія, Японія, Росія, Канада. Ігри кваліфікаційної рунди відбудуться 31-го липня, 1-2-3-го серпня ц.р. Фінали за медалі призначено на 4-го серпня 1996 р.

Як вже згадано вище, збірна України приїде до Атланти в ролі чемпіона Европи, що його сенсаційно здобула в минулорічних першостях континенту. Та після цього українкам не щастить... Недавно в Києві побувала олімпійська збірна Америки, яка в товариських зустрічах-трикратно перемогла українок у них вдома. Збірна Америки уважається фаворитом на золоті медалі цьогорічної Олімпіяди.

(от)

Міністерство України у Справах Молоді та Спорту і Львівський Державний Інститут Фізичної Культури

з нагоди 50-річчя від дня заснування ЛДІФК проводять 12-14-го жовтня 1996 року наукову конференцію: „Освіта в галузі фізичної культури і спорту: стан, проблеми, перспективи". В програмі конференції відбудуться: урочиста Академія з нагоди 50-річчя від дня заснування ЛДІФК, пленарні та секційні засідання, тематичні „круглі столи", студентські наукові дискусії, наукова зустріч вчених-випускників ЛДІФК, спортова та культурна програма.

Основні напрямки праці конференції:

Проблеми освіти в Україні, структура, зміст, напрями та форми освіти в галузі фізичної культури і спорту, ідейно-виховні засади освіти в галузі фізичної культури і спорту, проблеми спеціяльно-теоретичного, медико-теоретичного, психо-педагогічного, історико-гуманітарного вишколу у фізкультурних навчальних закладах. Мовно-термінологічні проблеми освіти в галузі фізичної культури і спорту, матеріяльне забезпечення освіти, освітні навчально-методичні комплекси, міжнародний досвід фізкультурної освіти, з історії діяльности фізкультурно-освітніх закладів в Україні.

Заявки на участь та пропозиції щодо проведення конференції просимо надсилати завчасно. Тези доповідей, обсягом до чотирьох сторінок машинописного тексту (інтервал 2) слід надсилати до 10-го травня 1996 року на адресу: 290000, Україна, м. Львів, вул. Костюшка, 11, Львівський Державний Інститут Фізичної Культури з поміткою „На конференцію". Телефони в потребі дальших інформацій у Львові: (0322) 72-70-42, 72-68-00, 72-57-02.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

✻ ПОСЛУГИ ✻

✻ НА ПРОДАЖ ✻

Продається помешкання з двома спальнями в новому будинку приватизоване в м. Івано-Франківському.
Тел.: (201) 258-0630

✻ РОЗШУКИ ✻

РОЗШУКИ

У важній справі прохаю **Маряна Чабана**, щоб він відізвався на тел.: **(612) 789-6051**
Dmytro Tataryn

✻ ПРАЦЯ ✻

Пошукую жінку для догляду дітей шкільного віку та легкої домашньої праці.
Тел.: (201) 625-7973 після 7-ої год. веч.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 31-го БЕРЕЗНЯ, 1996 р.

Аддісон, Ілл. Повідомляється, що Річні загальні збори 301-го Відд. УНСоюзу ім. Дмитра Вітовського відбудуться о год. 12-ій вполудне в приміщенні парафії св. Андрія, Аддісон, Ілл. Присутність всіх членів Відділу обов'язкова. В разі неприсутности статутом передбаченої кількости членів, збори відбудуться годину пізніше. — Управа 301 Відділу УНС.

НЕДІЛЯ, 31-го БЕРЕЗНЯ, 1996 р.

Нюарк, Н. Дж. Річні загальні збори 76-го Відділу УНС Братства св. Івана Хрестителя відбудуться о год. 1-ій по пол. в церковній залі церкви св. Івана Хрестителя при вулицях Сендфорд та Айві. Просимо всіх членів прибути. — Управа Відділу.

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻